

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН

Ижтимоий-сиёсий газета

№ 33 (1632), 2026 йил 18 февраль, чоршанба

ЎЗАРО МАНФААТЛИ ШЕРИКЛИКНИ ЯНАДА КЕНГАЙТИРИШ МАСАЛАЛАРИ МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 17 февраль куни амалий ташриф билан мамлакатимизда бўлиб турган Буюк Британиянинг Марказий Осиё ва Озарбайжон бўйича савдо вакили лорд Жон Олдердайсни қабул қилди.

Ўзбекистон билан Буюк Британия ўртасидаги ўзаро манфаатли шерикликни, биринчи навбатда, савдо-иқтисодий соҳада янада кенгайтириш масалалари муҳокама қилинди. Сиёсий мулоқот жадал ривожланаётгани, барча даражаларда алмашинувлар фаол давом этаётгани таъкидланди. Хавфсизлик соҳасида самарали ҳамкорлик йўлга қўйилди. Кейинги 5 йилда товар айирбошлаш 2 баравар ошди. Лондон фонд биржасида Ўзбекистоннинг 15 миллиард доллардан ортиқ қийматдаги суверен ва корпоратив облигациялари жойлаштирилди. Утган йили Қўшма иқтисодий қўмига механизми ишга тушди. Британиялик ҳамкорлар билан биргаликда Президент мактаблари ташкил этилди ва унга қўшма университет муваффақиятли фаолият юритмоқда. Ўзбекистонга ташриф буюраётган британиялик сайёҳларнинг сони ортиб бормоқда. Суҳбат давомида энергетика, молия, геология, транспорт, кимё, фармацевтика, фан ва таълим соҳаларида янги лойиҳаларни илгари суриш муҳимлиги таъкидланди. Шунингдек, минтақавий ва глобал аҳамиятта молик долзарб масалалар юзасидан ҳам фикр алмашилди. Учрашув якунида кўп қиррали ҳамкорликни янада ривожлантириш бўйича қўшма "йўл харитаси"ни қабул қилишга келишиб олинди.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ АҚШГА ЖўНАБ КЕТДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Америка Қўшма Штатлари Президенти Дональд Трампнинг таклифига биноан 17-19 февраль кунлари Тинчлик кенгашининг дастлабки йиғилишида иштирок этиш учун амалий ташриф билан ушбу мамлакатга жўнаб кетди.

Кенгашнинг биринчи саммити АҚШ Тинчлик институтида бўлиб ўтди ҳамда Газо секторини тиклаш, унга гуманитар ёрдам кўрсатиш, ушбу минтақада тинчлик ва барқарорликни таъминлаш масалаларига бағишланди. Ўзбекистон етакчиси ташрифнинг ишбилармонлик дастури доирасида Американинг етакчи компаниялари ва молия институтлари раҳбарлари иштирокидаги стратегик лойиҳалар тақдироти ҳамда иқтисодий соҳага оид икки томонлама ҳужжатларни имзолаш маросимида иштирок этиши ҳам кўзда тутилган. Эслаб ўтамиз, Тинчлик кенгаши АҚШ Президенти Дональд Трампнинг ташаббуси билан ташкил этилган. Ўзбекистон жорий йил январь ойда Швейцариянинг Давос шаҳрида унга таъсисчи давлат сифатида қўшилди.

ЎЗА

ЎЗБЕКИСТОН ВА АҚШ: ИККИ ТОМОНЛАМА МУНОСАБАТЛАР МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Мунтазамлик касб этган Ўзбекистон — АҚШ сиёсий алоқалари иқтисодий, маданий-гуманитар ва бошқа кўплаб соҳалардаги икки томонлама ҳамкорликни фаоллаштиришга хизмат қилмоқда.

Ўзбек диаспораси АҚШда ўзининг иқтисодий иштирокини мустаҳкамламоқда, миллий аъёнларни сақлайдиган, ватандаги ижтимоий ташаббусларни қўллаб-қувватлайдиган ва халқимизнинг бой маданий меросини тарғиб қилиш орқали икки мамлакат ўртасидаги ўзаро тушунишни яхшилашга ҳисса қўшаётган лойиҳаларни амалга оширмоқда. Бу воқеалар, ўз навбатида, давлатлар ўртасидаги

бўлажак расмий учрашувлар учун ижобий контекстни шакллантиради. АҚШда ўзбек диаспорасининг фаол иштирокига янги миллий савдо марказининг очилиши мисол бўла олади. Американинг Пенсильвания штатидаги Филадельфия шаҳрида "Asr" ўзбек супермаркетининг расмий очилиш маросими бўлиб ўтди.

Давоми 2-бетда

МАҲАЛЛА — ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЮРАГИ

Президентимиз шу йил 16 февраль куни "Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш" йилида устувор йўналишлар бўйича ислохотлар дастурлари ва "Ўзбекистон — 2030" стратегиясини амалга ошириш бўйича давлат дастури тўғрисида"ги фармонни имзолади. Ушбу тарихий ҳужжат билан Маҳалла инфратузилмасини янада такомиллаштириш ва уларга Янги Ўзбекистон қиёфасини олиб кириш бўйича устувор ислохотлар дастури ҳам тасдиқланди.

Мазкур дастурлар илгор хорижий тажриба, замонавий бошқарув стандартлари ва миллий тараққиёт эҳтиёжлари асосида мутлақо янги ёндашув руҳида ишлаб чиқилгани билан аҳамиятлидир. Уларда давлат сиёсатининг жорий йил учун белгилаб берилган устувор йўналишлари, аниқ мақсадли кўрсаткичлари ва уларга эришишнинг пухта ўйланган механизмлари мужассам. Энг муҳими, ушбу ҳужжатлар маҳаллага шунчаки ижтимоий институт сифатида эмас, балки тараққиётнинг таянч нуқтаси сифатида қаралаётганидан далolat.

Давоми 3-бетда

ИПАКЧИЛИК СОҲАСИ ЗАМОНАВИЙ ЁНДАШУВЛАР АСОСИДА РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев ипакчилик соҳасини ривожлантириш чора-тадбирлари юзасидан тақдирот билан танишди.

Мамлакатимизда ипакчилик ва пиллачилик аҳолини даромадли иш билан таъминлаш, қишлоқ жойларда бандликни ошириш ҳамда экспорт салоҳиятини кенгайтиришда муҳим ўрин тутди. Лекин озуқа базасидан бошлаб, пиллани чуқур қайта ишлашга бўлган барча жараёнларда тўпланиб қолган муаммолар соҳа салоҳиятини тўлиқ ишга солишга тўсқинлик қилмоқда. Хусусан, ипак қурти уруғининг салмоқли қисми импорт ҳисобига тўғри келмоқда. Маҳаллий уруғдан фойдаланиш даражасини 2030 йилгача 75 фоизга етказиш имкони борлиги, бунинг учун насли уруғчилик станциялари фаолиятини тиклаш зарурлиги қайд этилди. Тақдиротда Фарғона ва Хоразм вилоятларидаги насли уруғчилик станцияларида элита уруғлар тайёрлашни йўлга қўйиш, мавжуд 10 та ипак қурти уруғчилик корхонасига қўшимча жорий йилда Бухоро ва Наманганда 2 та янги уруғчилик корхонасини, 2027-2029 йилларда Тошкент, Жиззах, Самарқанд ва Сурхондарё вилоятларида 4 та янги корхона ташкил этиш режалари ҳақида ахборот берилди. Наслчилик ва уруғчилик корхоналарини қўллаб-қувватлаш мақсадида уларга хорижий малакали мутахассисларни жалб қилиш, мав-

сумий ишчилар меҳнатига ҳақ тўлаш харажати яқини қоплаб бериш ҳамда уларнинг фаолиятини даромад ва ижтимоий солиқ объекти сифатида ҳисоблашнинг тақдирот этилди. Пилла сифатини ошириш учун озуқа базасини яхшилаш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Озуқа базасини 2026-2030 йилларда босқичма-босқич кенгайтириш режалаштирилган. Жумладан, 8 минг гектарда янги тузорлар барпо қилиш, 41,5 минг гектар майдонда яқка қатор тут кўчатларини экиш, 15 минг гектардаги тузорларни реконструкция қилиш назарда тутилган. Бунинг натижасида 2030 йилга қадар 200 миллионга тут кўчатлари экилиши ва озуқа базаси 30 фоизга ошиши кутилмоқда. Пилла етиштириш ҳажмлари озуқа базасини таҳлил қилиш асосида прогнозлаштирилади. Хусусан, 2026 йилда 30 минг тонна, 2030 йилга бориб 36 минг тонна пилла етиштиришга чиқиш режа қилинмоқда. Соҳадаги ишлар янги тизим асосида ташкил этилади. "Ўзбекинаксаноат" уюмаси, вилоят ва туман "Агропилла" тузилмалари, ипакчилик кластерлари ўзаро мувофиқлашган тарзда иш юритиб, янги тузорларни ташкил этишдан тортиб, етиштирилган пиллани сотиб олишга бўлган барча босқичларда фермерлар, касаначилар ва қурт боқувчилар иш-ни ташкил этади ҳамда уларга қўмақлашади.

Кам даромадли, ижтимоий реестрга киритилган оилаларни пиллачиликка жалб этиш ва уларни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилади. Жумладан, жорий йилдан бошлаб "маҳалла еттичилиги" орқали аҳолига 1 килограмм пилла қийматининг 35 фоизи миқдорига субсидия, парваришlash жиҳозлари ва ускуналар харидига 20 миллион сўмгача ссуда ажратиш йўлга қўйилди. Пиллачиликда саноат усулини кенгайтириш муҳим вазифа сифатида белгиланди. Ҳозирда пилланинг асосий қисми хонадон шароитида етиштириляётгани қайд этилар экан, махсус қуртхоналар ташкил этиш орқали ҳажм ва сифат барқарорлигини таъминлаш имконини таъкидланди. Кластерлар томонидан қуртхоналарни қуриш ва ишга туширишни рағбатлантириш, шу жумладан, қуртхоналарни ер ва мол-мулк солиғидан 2029 йил 1 январга қадар озод қилиш тақдирот қилинди. Экспорт ва қўшилган қийматни ошириш масалаларига ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Айтиш керакки, маҳаллий пилладан юқори сифатли хом ипак олиш ва уни қайта ишлаш улуши пастигича қолаётгани қайд этилди. Сифатни ошириш ва чуқур қайта ишлашни кенгайтириш ҳисобига экспорт тушумларини

250 миллион долларгача ошириш имконини кўрсатиб ўтилди. Жумладан, 2030 йилга қадар умумий қиймати 200 миллион долларлик 21 та инвестиция лойиҳасини амалга ошириш хом ипакни қайта ишлаш ҳажмини 3 минг тонна ва даражасини 75 фоизга етказиб, 18,5 миллион погон метр ипак мато ишлаб чиқариш имконини беради. Экспортда тайёр маҳсулот улушини ошириш, янги бозорларни ўзлаштириш, миллий брендларни шакллантириш ва қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари белгилаб олинди. Соҳага рақамли технологияларни кенг жорий қилиш зарурлиги қайд этилди. Озуқа базасининг ҳисоби, корхоналар реестри, соҳадаги ҳисоботлар ва ҳисоб-китобларни электрон шаклда юритиш, уруғлик ва пилла хомашёси ҳажмлари, пилла қабул қилиш пунктларини реал вақт режимида мониторинг қилиш жараёнларини қамраб олган ягона ахборот тизими ишлаб чиқишини белгиланди. Президентимиз ипакчиликни ривожлантириш бўйича тақдиротларни маъқуллаб, озуқа базасини мустаҳкамлаш, маҳаллий уруғчиликни кенгайтириш, саноат усулини жорий этиш ва тайёр маҳсулот улушини ошириш бўйича мутасаддиларга топшириқлар берди.

ЎЗА

РАМАЗОН — ХАЙРУ САХОВАТ, МЕҲРУ МУРУВВАТ ОЙИ

Бу йил ҳам шундай бўлди. Президентимиз "РАМАЗОН — МЕҲР-МУРУВВАТ, АҲИЛЛИК ВА ШУКРОНАЛИК ОЙИ"да юртимизда инсон қадрини янада улуғлаш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ва адолатли жамият барпо этишга қаратилган тадбирларни амалга ошириш мақсадида "Вақф" хайрия жамоат фондига 750 МИЛЛИАРД СЎМ ҳамда Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги орқали 300 МИЛЛИАРД СЎМ ажратилиши бўйича кўрсатма берди.

Мамлакатимизда кейинги йилларда **ИЖТИМОЙ ДАВЛАТ ТАМОЙИЛИ** асосида йўлга қўйилган меҳри сиёсат том маънода ҳаётини ифодасини топмоқда, халқимиз меҳрини қозонмоқда. Бу халқпарвар сиёсат намунаси, айниқса, Рамазон ойида янада ёрқин намоён бўлиб, меҳр-оқибат ришталарини мустаҳкамлашга хизмат қилаётгани бор гап.

Президентимиз ташаббуси билан Рамазон ойида **700 МИНГТА ОИЛАГА МОДДИЙ ЁРДАМ КўРСАТИЛАДИ. Шунингдек, 6 МИНГ ФУҚАРОНИНГ ДАВОЛАНИШИ ВА ЗАРУР ЖАРРОҲЛИК АМАЛИЁТЛАРИНИ ЎТКАЗИШ БИЛАН БОҒЛИҚ ХАРАЖАТЛАР ҚОПЛАБ БЕРИЛАДИ.**

ЎЗБЕКИСТОН ВА АҚШ: ИККИ ТОМОНЛАМА МУНОСАБАТЛАР МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Бошланиши 1-бетда

Ушбу лойиҳа Филадельфиядаги ўзбек диаспораси вакиллари томонидан амалга оширилди. Тантанали тадбирда ўзбек жамоатчилиги билан бир қаторда турк, фаластин, афғон, рус ва украин диаспоралари вакиллари ҳам иштирок этди.

“Asr” супермаркетининг очилиши Нью-Йоркда фаолият юритаётган “Tashkent” ўзбек супермаркетлар тармоғи сингари АҚШдаги миллий савдо инфратузилмасининг муҳим бўлагига айланди. Филадельфиядаги янги марказ кенг турдаги маҳсулотларни, жумладан, Ўзбекистондан импорт қилинган товарларни тақлиф этмоқда.

Супермаркетда нафақат савдо қилиш, балки миллий пазандачилик анъаналарини сақлаб қолиш учун ҳам барча шароитлар яратилган. Бу ерда гўшти ҳалол усулда нимталаш, ўзбек миллий таомларини тайёрлаш учун махсус хоналар ҳамда ташриф буюрувчилар тайёр маҳсулотларни тановул қилиши мумкин бўлган умумий овқатланиш жойлари ташкил этилган. Маҳсулотларнинг юқори сифати ва талабларга мослиги тури миллият вакиллари бўлган хариддорларнинг доимий қизиқишини таъминламоқда.

Очилиш маросими карнай-сурнай ансамбли ва рақс жамоасининг чиқишлари билан давом этди. Тадбирда сўзга чиққан жамоатчилик вакиллари ва мамлакатимиз дипломатлари бу каби ташаббусларнинг хорижда Ўзбекистоннинг ижобий қиёсасини мустаҳкамлашдаги аҳамиятини алоҳида қайд этди.

Иқтисодий фаолликдан ташқари, АҚШдаги ўзбек диаспораси ватанини қўллаб-қувватлашга қаратилган ижтимоий лойиҳаларда ҳам фаол иштирок этмоқда. Жумладан, жамоатчилик фаоли Отабек Маҳкамов ташаббуси ҳамда АҚШдаги ўзбек диаспорасининг фаолиги билан Нью-Йоркда Тошкент шаҳрида жойлашган У. Курбонов номидаги Республика болалар руҳий-асаб касалликлари шифохонасига ёрдам кўрсатиш мақсадида инсонпарварлик акцияси ташкил этилди.

Ушбу ташаббус доирасида диаспора вакиллари ихтисослаштирилган тиббий ёрдамга муҳтож болаларни қўллаб-қувватлаш

мақсадида бирлашди. Ингилган маблағ ҳисобидан замонавий тиббий асбоб-ускуналар, диагностика ва реабилитация муолажаларини ўтказиш учун жиҳозлар, махсус шифобахш озиқ-овқат маҳсулотлари харид қилинди.

Юборилган ускуналар аллақачон тиббиёт муассасасига етказилган ва шифокорларнинг амалий фаолиятида қўлланылмоқда. Бу неврологик ва психоневрологик касалликларга чалинган болаларга кўрсатилаётган ёрдам сифатини ошириш имконини беради.

Ушбу инсонпарварлик акцияси Ўзбекистоннинг Нью-Йорк шаҳридаги бош консулхонаси иштирокида амалга оширилди ва хориждаги ватандошларимизнинг бирдамлиги, уларнинг соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантиришга ҳисса қўшишга самимий интилишининг яна бир намунаси бўлди.

Ўзбекистон элчихонаси ва бош консулнинг расмий йўналиши бўйича ҳам, халқ дипломатияси имкониятлари орқали ҳам жадал алоқалар маданий соҳада самара бермоқда. Элчи Фурақ Сиддиқов АҚШ Осиё санъати миллий музейи директори Чейз Робинсон билан учрашувда шулар ҳақида батафсил суҳбат қилган.

Учрашувдан кўзланган асосий мақсад Ўзбекистон ва Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги маданий ҳамкорликнинг бугунги ҳолати ва истиқболлари юзасидан фикр алмашиш

бўлди. Шу билан бирга, музейлар соҳасида қўшма дастурлар, академик ташаббуслар ва профессионал алмашинувларни амалга ошириш имкониятлари муҳокама қилинди.

Суҳбат чоғида Чейз Робинсон Ўзбекистон халқини Президент Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан ташкил этилган Ислоҳ цивилизацияси марказининг бунёд этилиши билан табриқлади. Унинг таъкидлашича, ислом Яқин Шарқда пайдо бўлганига қарамай, диннинг жаҳон цивилизацияси тарихида муҳим босқич бўлган илмий ва маданий равнақи кўп жиҳатдан Марказий Осиё, жумладан, ҳозирги Ўзбекистон ҳудуди билан боғлиқ.

Унинг фикрича, мамлакатдаги кенг қўламли ислохотларни маданий ва интеллектуал уйғонишининг янги босқичи сифатида кўриш мумкин.

Томонлар маданий меросни асраб-авайлаш ва оммалаштириш, икки мамлакат музейлари ўртасидаги институционал ҳамкорликни мустаҳкамлаш, қўшма кўргазмалар, илмий тадқиқотлар ва мутахассислар алмашинуви ташкил этиш масалаларини кўриб чиқди.

Жорий йилда АҚШ мустақиллигининг 250 йиллиги муносабати билан музей директори элчихона билан ҳамкорликда ўзбек маданияти ва мамлакатнинг сайёҳлик салоҳиятини оммалаштиришга бағишланган дастурларни амалга оширишга тайёрлигини билдирди.

Ўзбекистон музейлари билан тўғридан тўғри ҳамкорликни йўлга қўйиш истиқболларига алоҳида эътибор қаратилди. Чейз Робинсон барқарор ва узоқ мuddатли шерикликни шакллантириш мақсадида республиканинг тегишли музей муассасалари билан ўзаро алоқалар меморандумларини имзолаш устувор вазифалардан бири эканини таъкидлади.

Учрашув якунида томонлар “Smithsonian Magazine” журналининг Ўзбекистон маданияти ва тарихий меросига бағишланган махсус сонини тайёрлаш ва нашр этиш бўйича амалий чора-тадбирларни ишлаб чиқишга келишиб олди.

Бундан ташқари, Чейз Робинсон элчихона билан ҳамкорликда Ўзбекистонга режалаштирилган сафар ҳақида маълумот берди. Сафар доирасида юртимизнинг бой маданий мероси, тарихий шаҳарлари, мейморий обидалари, замонавий шаҳарсозлик ютуқлари билан танишиш ниятида эканини айтиб, миллий таомларга қизиқиш билдирди.

Мамлакатлар ўртасидаги маданий ҳамкорлик мусиқа йўналишида ҳам ўз ифодасини топтомоқда. Ўзбекистонлик пианиночи Беҳзод Абдураимов илк бор АҚШдаги машҳур Кеннеди-Трамپ номидаги санъат марказида Америка миллий симфоник оркестри ва унинг бош дирижери — италиялик маэстро Жанандреа Нозеда билан ҳамкорликда уч кунлик концерт дастурини намойиш қилди.

Ушбу концерт дастуридан кўзланган асосий мақсад Ўзбекистоннинг маданий мероси, миллий санъати ва туризм салоҳиятини АҚШ жамоатчилиги ўртасида кенг тарғиб этиш, икки давлат ўртасидаги маданий-гуманитар алоқаларни мустаҳкамлашдан иборат бўлди.

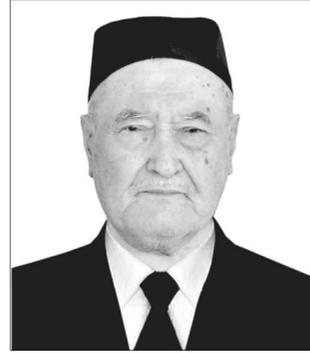
Элчихона дипломатлари концертнинг дастлабки кунини АҚШ расмий доиралари ҳамда ватандошларни концерт дастурига тақлиф этиб, Ўзбекистон ҳукумати номидан расмий қабул маросимини уюштирди.

Мазкур тадбир Ўзбекистоннинг ижобий халқаро имижини мустаҳкамлаш, мамлакатнинг маданият ва туризм салоҳиятини тарғиб этиш ҳамда Ўзбекистон — АҚШ ўртасидаги маданий-гуманитар алоқаларни янада ривожлантиришга хизмат қилди.

Ушбу ташаббусларнинг барчаси — миллий савдонинг ривожлантириш ва ижтимоий лойиҳаларни қўллаб-қувватлашдан тортиб, маданий алмашинувлар ва мусиқий дастурларга — Ўзбекистон ва АҚШ ўртасидаги ҳамкорликнинг кенг қўламини намойиш этди. Диаспоранинг фаолиги ва қўшма лойиҳалар билан томонлама алоқаларни мустаҳкамлаш, миллий меросни тарғиб қилиш ва мамлакатнинг хориждаги ижобий имижини юксалтиришга хизмат қилмоқда.

“Дунё” АА Вашингтон

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ФАНЛАРИ НОМЗОДИ, ОЛИЙ ТАЪЛИМ АЪЛОЧИСИ КАРИМ ОЙБЕКОВИЧ ЭГАМҚУЛОВ

Бутун ҳаёти ва меҳнат фаолиятини мамлакатимиз таълим соҳаси тараққиётига бағишланган фидойи устоз, қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди, олий таълим аълочиси Карим Ойбекович Эгамқулов 87 ёшида вафот этди.

Карим Эгамқулов 1939 йил 5 майда Сирдарё вилоятининг Гулистон туманида туғилди. 1964 йилда Тошкент давлат педагогика институти (ҳозирги Низомий номидаги Ўзбекистон миллий педагогика университети)ни тугатиб, шу даргоҳда катта лаборант бўлиб иш бошлади. Сўнгра ушбу институт аспирантурасида таҳсил олди ва номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди.

1969-1972 йилларда Сирдарё вилояти “Билим” жамияти масъул котиби сифатида ишлаб, халқимизга зиё ва маърифат улашишга муносиб ҳисса қўшди.

1972-1975 йилларда Сирдарё давлат педагогика институти проректори вазифасида самарали фаолият юритиб, ўзининг етакчилик салоҳиятини, ташкилотчилик ва ташаббускорлик фазилатларини намойиш этди.

1975-1987 йилларда Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институтининг Янгиер филиали директори лавозимида хизмат қилиб, республикамизда соҳа учун юқори малакали кадрларни тайёрлаш ишларида фидойилик кўрсатиб меҳнат қилди.

Карим Эгамқулов илмий амалиёт билан боғлаб, хусусан, қишлоқ ва сув хўжалиги таълимини ва амалиётини ривожлантириш борасида ўзига хос тажриба мактабини яратди.

Ирригация ва қишлоқ хўжалиги соҳасига оид 20 дан ортққ ўқув-услубий қўлланмалар ва дарсликлар муаллифи сифатида танилди.

Таърибли ва илгор педагог Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш муҳандислари институтининг малака ошириш факультети декани, туپроқшунослик кафедраси мудир, Сирдарё вилояти ҳисобчиларни қайта тайёрлаш ўқув маркази директори вазифаларида ҳам самарали меҳнат қилиб, республикамиз ирригация ва қишлоқ хўжалиги соҳаси вакиллариининг амалий билим ҳамда кўникмаларини мустаҳкамлаш, уларни замонавий илм-фан ютуқлари билан таништириш ишларини самарали ташкил этди.

Сўнгги йилларда улуг ёшда бўлишига қарамастан, фидойи жамоатчи, катта ҳаёт таърибасига эга оқсоқол сифатида юртимизда амалга оширилаётган ислохотлар, қишлоқ ва маҳаллаларни обод этиш, аҳоли турмуш шaroитини яхшилашга қаратилган эзгу ишлар самарасини тарғиб қилиб келди. Ўзининг доно маслаҳатлари билан ёшларимизни она Ватанга муҳаббат ва садоқат, миллий ва умуминсоний қадриятларга хурмат руҳида тарбиялаш йўлидаги ишларга бош-қош бўлди.

Юксак салоҳиятли олим, ёшларнинг меҳрибон устози, камтарин инсон Карим Эгамқуловнинг хотираси қалбларимизда ҳамisha сақланиб қолади.

Ш. МИРЗИЁЕВ, Т. НОРБОЕВА, Н. ИСМОИЛОВ, А. АРИПОВ, С. ТУРДИЕВ, Э. ТУРДИМОВ

ШУКУХ ФАЙЗУ БАРАКА, АҲИЛЛИК ВА ШУКРОНАЛИК ОЙИ

Мамлакатимизда барча соҳада кечаётган янгиликлар ҳар бир юртдошимиз ҳаётида ўз ифодасини топтомоқда. Диний-маърифий соҳадаги ислохотлар, янги очилаётган масжид-мадрасалар, қайта чиroy очаётган улуг қадамжолар юртимиз мўмин-мусулмонларини чекисиз мамнун этмоқда. Бу ўзгаришлар “Инсон қадри учун” ғоясини ҳаётга татбиқ этишни кўзда тутади ҳамда она ватанимизни янада обод этиш, халқимиз фаровонлигини таъминлаш, тинчлик-осойишталикни асраш ва ёшларни комил инсон этиб тарбиялаш мақсадини кўзлайди.

Музаффархон ЖОНИЕВ, Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази директори, тарих фанлари бўйича фалсафа доктори

муслмонлар Рамазон кирганда саховатлироқ бўлишга одатланган. Давлатманд кишилар закотларини айнан Рамазонда адо этган. Бу ойнинг баракасидан ҳар бий ўй баҳраманд бўлиб, мўминлар қалбига шодлик кирган.

Шу сабабли бу муборак ойда ҳар биримиз ён-атрофимизда ёрдамга муҳтож кишилар бўлса, қўлимиздан келганча уларга яхшилик қилиб қолсак, айни муддао бўлади. Яқин 30 кунда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари Дин ишлари бўйича қўмита, Ўзбекистон маҳаллалари уюшмаси, Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги, Ўзбекистон фахрийларининг ижтимоий фаолиятини қўллаб-қувватлаш “Нуроний” жамғармаси ва бошқа ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда мамлакатимизда Рамазон ойини миллий аънава ва қадриятларга мос тарзда ўтказишга доир чора-тадбирларни амалга оширади.

Жумладан, кам таъминланган, эҳтиёжманд, ижтимоий ҳимояга муҳтож инсонларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, маҳаллаларни ўзаро хурмат, ҳамжихатлик, адолат ва тарбия масканига айлантириш, ер, сув, ҳаво ва табиий муҳитини асраш, муқаддас қадамжолар, зиёратгоҳ ва қабристонларни обод этиш, Рамазон ойи билан боғлиқ тадбирларни исрофгарчиликка йўл қўймасдан, ихчам, мазмунли ва тежамкорлик асосида ўтказишга алоҳида эътибор берилади.

Юқоридagi қарор қабул қилинган кун давлатимиз раҳбари Рамазон ойида эҳтиёжманд аҳолининг ижтимоий ҳимоясини янада

кучайтириш масалаларига бағишланган йнгилиш ўтказганида ҳам чуқур маъно ва юксак инсонийлик фазилатлари муҳассам.

Буюк аждодимиз Имом Бухорий ривоят қилган ҳадиси шарифда Пайғамбар алайҳиссалом бундай дейдилар: “Бева ва мискинларга эҳсон қилиш учун ҳаракат қилган киши туни билан намоз ўқиб, кун бўйи рўза тутиб юрган киши қабиридир”.

Ушбу ҳадис Рамазон ойининг меҳр-муруват, аҳиллик ва шукроналик руҳияти билан узвий боғлиқдир. Чунки Пайғамбаримиз бу ҳадис орқали ибодат фақатгина намоз ва рўза билан чекланиб қолмаслигини, балки инсонларга, айниқса, жамиятнинг энг заиф қатламлари — бева-ёлғизлар ва мискинларга меҳр кўрсатиш ҳам улкан ибодат эканини таъкидламоқдалар.

Рамазон ойи нафсини тарбиялаш, қалбни юмшатиш ва бошқалар дарадига бефарқ бўлмасликка ўргатади. Шу маънода, эҳтиёжмандларга ёрдам қўлини чўзиш рўзанинг маънавий самарасидир. Ҳадисда бева ва мискинга хизмат қилиш жиҳод, тунги ибодат ва доимий рўзага қўйсиланиш, исломда ижтимоий адолат ва раҳм-шафқат қандай юксак қадриятларини яққол кўрсатади.

Бугунги кунда мамлакатимизда Рамазон ойида эҳтиёжманд аҳолини қўллаб-қувватлашга қаратилган кенг қўламли ишлар қилинаётгани ҳам ана шу пайғамбарона таълимнинг ҳаётдаги ифодасидир. Бу хайрли

ташаббуслар орқали Рамазон нафақат шахсий ибодат ойи, балки жамиятда меҳр-оқибат, аҳиллик ва ўзаро гамхўрликни мустаҳкамлайдиган улкан маънавий мактаб сифатида намоён бўлмоқда.

Ингилишда таъкидланганидек, мамлакатимизда сўнгги йилларда инсон қадрини улуглаш, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ва адолатли жамият барпо этишга қаратилган кенг қўламли ислохотлар кечмоқда. Консти-

туцияда мустаҳкамлаб қўйилганидек, Ўзбекистон ижтимоий давлат сифатида фуқаролар фаровонлигини таъминлаш, эҳтиёжманд қатламларни қўллаб-қувватлаш ва жамиятда меҳр-оқибат муҳитини кучайтиришни устувор вазифа деб билади.

Мазкур тамойиллар, айниқса, Рамазон ойида янада ёрқин намоён бўлиб, саховат ва ҳамжихатлик қадриятлари амалий ишлар билан мустаҳкамланмоқда. Президентимиз муборак ойда нуронийлар, ёлғиз ва эҳтиёжманд фуқаролар қолдан хабар олиш, оғир ахволга тушиб қолган оилаларга амалий кўмак бериш эзгу қадрият эканини таъкидлади.

Ингилишда шу мақсадда ишлаб чиқилган “Рамазон — меҳр-муруват, аҳиллик ва шукроналик ойи” шиори остидаги комплекс чора-тадбирлар тўғрисида ахборот берилди. Уларни амалга ошириш учун “Вақф” хайрия жамоат фондига 750 миллион сўм ҳамда Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги орқали 300 миллион сўм ажратилиши белгиланди.

Ажратиладиган маблағлар ҳисобидан эҳтиёжманд оилаларга бир марталик моддий ёрдам кўрсатиш, ногиронлиги бор шахсларнинг даволаниш ва жарроҳлик амалиётлари харажатларини қоплаб бериш кўзда тутилган. Президентимиз ҳар бир маҳаллада эҳтиёжманд оилаларнинг аниқ ва шифоф рўйхатини шакллантириш, ёрдамларни фуқароларнинг дини, миллати ва ижтимоий келиб

РАМАЗОН ОЙИ НАФСНИ ТАРБИЯЛАШ, ҚАЛБНИ ЮМШАТИШ ВА БОШҚАЛАР ДАРДИГА БЕФАРҚ БЎЛМАСЛИККА ЎРГАТАДИ. ШУ МАЪНОДА ЭҲТИЁЖМАНЛАРГА ЁРДАМ ҚЎЛИНИ ЧЎЗИШ РЎЗАНИНГ МАЪНАВИЙ САМАРАСИДИР.

Фаровонлик харитаси

МАҲАЛЛА

Янги Ўзбекистоннинг юраги

Бошланиши 1-бетда

Кенгашли тўй тарқамас

Халқимиз минг йиллар давомида ушбу ҳикматга қатъий амал қилиб келган. Зеро, маслаҳат ва бирдамлик билан қилинган иш барқарор, тартибли ва барқали бўлади.

Бугун ана шу эзу тамойил янгича маъно-мазмун касб этмоқда. Шавкат Мирзиёев Президентлик лавозимига киришган илк кунлардан оқ дўлат бошқарувида очилган ва маслаҳатлашуви бош мезонга айланган.

Энди муҳим қарорлар тор доирада эмас, балки жамоатчилик иштирокида муҳокама этилиб, қабул қилинмоқда. Ҳатто қонун ва қонуности ҳужжатлар лойиҳалари Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳалари муҳокамаси порталига жойлаштирилиб, фуқароларнинг фикр-мулоҳазалари, тақлиф ва эътирозлари ўрганилмоқда.

Чунки яқин ўтмишда мамлакат ҳаёти билан боғлиқ муҳим қарорлар, айрим қонун ва қонуности ҳужжатлар муайян "кабинет"ларда, чекланган доирада, баъзан алоҳида шахсларнинг хоҳиш-иродаси билан қабул қилинган.

Бундан ташқари, ОТМлар ва давлат идораларида, АҚШ, Германия, Туркия, Франция, Канада, Жанубий Корея, Япония, Швеция, Португалия ва Қозғоғистондаги ватандошлар иштирокида баҳс-мунозаралар ташкил этилиб, қўшимча тақлифлар олинди.

Ўзбекистон маҳаллалари уюشمаси ташаббуси билан республикамиздаги 8992 та маҳаллада очик мулоқот шаклида ўтказилган фармон лойиҳаси муҳокамасида аҳолининг турли қатламлари ўз қараш ва истакларини эркин билдириш имкониятига эга бўлди.

Учрашувларда аҳоли фармон лойиҳасида белгиланган чора-тадбирлар, айниқса, маҳалла маблағи сарфи бўйича очик ҳисобдорликни кучайтириш, маҳаллаларда ички йўллар, пиёдалар ва велосипед йўлакларини ташкил этиш бўйича ташаббусларни қўллаб-қувватлади.

Қахрамон ҚУРОНБОВ, Ўзбекистон маҳаллалари уюشمаси раиси, сиёсий фанлар доктори, профессор

янада такомиллаштириш, ҳаёт талаблари ва аҳоли эҳтиёжларига янада мослаштиришга хизмат қилди.

Таҳлиллар натижасида конструктив деб топишган 1000 га яқин тақлиф саралаб олинди, лойиҳага киритилди. Бу, ўз навбатида, халқимиз ислохотлар жараёнида фаол иштирок этган ва мамлакат тараққиётига дахлдор қарорлар қабул қилинишида ўз масъулиятини теран англаётганининг ёрқин ифодасидир.

Ҳар бир рақам ортида инсон тақдирини мужассам

"Одамларни қийнаётган муаммоларга маҳалланинг ўзида ечим топадиган чинакам халқчил тизим яратиш менинг энг катта ниятим ҳисобланади", дея ёзган эди Президентимиз "Ҳозирги замон ва Янги Ўзбекистон" китобида. Бу сўзлар оддий гап эмас, балки давлат бошқаруви фалсафасининг туб моҳиятини англатади.

Бугун маҳалла фақат маънавий тарбия ўчоғи эмас, балки муаммоларни тезкор ҳал этувчи таянч нуқтага айланмоқда. Зеро, фармонда маҳаллани ривожлантириш бўйича

амалга ошириладиган устувор ислохотларнинг асосий йўналишлари белгиланди. Маҳаллаларда 10 мингдан зиёд ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш лойиҳаларини ишга тушириш орқали қўшимча 100 мингта янги иш ўрнини очиб, камбағаллик ва ишсизликдан холи маҳаллалар сонини 3500 тага етказиш, маҳаллалар инфратузилмасини такомиллаштиришга 20 триллион сўм йўналтириб, уларга Янги Ўзбекистон қиёфасини олиб кириш, маҳаллалардаги муаммоларни бир вақтнинг ўзида тезкор ҳал этишга барча давлат органларига масъулиятни юклаб, ижронини 24/7 режимида онлайн назорат қилиш амалиётини йўлга қўйиш шунлар жумласидан.

Ушбу рақамлар шунчалик статистик кўрсаткичлар эмас. Ҳар бирининг ортида Президентимиз бошчилигидаги жамоанинг туну кун изланиши, пухта ҳисоб-китоби ва катта масъулият муҳассам. Булар оддий рақамлар эмас, балки минглаб оиланинг дастурхони тўқин, ёшлар ишли, маҳаллалар обод ва фаровон бўлади дегани.

Энг муҳими, ҳар бир рақам ортида инсон тақдирини, ҳар бир режа ортида юрт келажагини турибди. Бу — янги Ўзбекистонини барпо этиш йўлидаги аниқ қадамлар, халқ фаровонлигини таъминлашга қаратилган қатъий ироданинг ифодаси. Шу бонс, бу кўрсаткичлар фақат иқтисодий мақсад сифатида эмас, балки халқ ишончи, эртанги кунга умид ва масъулият рамзи сифатида қадридлидир.

Барқарор муваффақият асоси

Бугун мамлакатимиздаги ислохотлар марказида инсон манфаати, фаровон ҳаёти ва муносиб турмуш шароити турибди. Шу маънода, Маҳалла инфратузилмасини янада такомиллаштириш ва уларга Янги Ўзбекистон қиёфасини олиб кириш бўйича устувор ислохотлар дастури жойларда муаммоларни кутмасдан ҳал этишдан, тараққиётни маҳалланинг ўзида бошлайдиган янги бошқарув моделига ўтишни амалий ифодасидир.

Бағдод туманидаги "Чекхитой" маҳалла фуқаролар йиғинида Зарбдор тажрибаси бўйича Тошкент — Ўш халқаро автомагистралнинг бир километр қисмида 90 та савдо ва хизмат кўрсатиш объекти бунёд этилди. Халқаро аҳамиятдаги бу йўл аҳоли ва транспорт қатнови учун жуда қулай. Бу ерда озиқ-овқат, хўжалик моллари дўконлари, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш, умумий овқатланиш шохобчалари ишга туширилди, 180 дан ортиқ янги иш ўрни яратилди.

Бундан икки-уч йил илгари бу ерлар мана шундай обод, файзли масканга айланадеса, ҳеч ким ишонмаган, — дейди "Чекхитой" маҳалла фуқаролар йиғинидаги ҳоким ёрдამчиси Нурматжон Ғозиев. — Бугунга келиб бу ерлар маҳалламизнинг энг гавжум, файзли масканларидан бирига айланди. Янги йўл, йўлаклар қурилди, электр, сув тармоқлари тортилди, ҳудуд кўламазорлаштирилди, мўқобил энергияда ишловчи тунги ёритиш чироқлари, транспорт тўхташ жойлари қурилиб, куну тун хизмат кўрсатиб келмоқда. Савдо ва хизмат кўрсатиш лойиҳаларини куриш истигани билдирилган ташаббускорларга 300 миллион сўмдан ортиқ имтиёзли кредитлар берилди. Маҳалламиз тунда ҳам кундуздек чароғон, одамлар, транспорт ҳаракати бир зум бўлса-да тўхтамайди. Қўшни маҳалла-дагилар, узоқ-яқиндан келган меҳмонлар бу беминнат хизмат турларидан баҳраманд бўляпти.

Ислохотлар остонаси

Хизмат кўрсатиш — фарфонанинг ўсиш нуқтаси

Бугун хизмат кўрсатиш соҳаси вилоят иқтисодиёти драйверларидан бирига айланди. 2017 йили вилоятда бу йўналишда 10 мингдан ортиқ хизмат кўрсатиш объекти мавжуд эди ва бугунга келиб соҳада 40 мингдан ортиқ савдо ва хизмат кўрсатиш тармоғи ташкил этилди. Истиқболли тармоқ 600 мингдан зиёд аҳоли бандлигини таъминлади.

Вилоятда хизматлар ҳажми 71,7 триллион сўмини ташкил этиб, бир йил олдингига қараганда 114,4 фоиз кўпайган. Энг юқори ўсиш кўрсаткичлари молия, ижара, алоқа ва ахборотлаштириш, транспорт ва таълим хизматлари ҳиссасига тўғри келади.

Утган йилнинг ўзида ҳар бир маҳаллада 18 турдаги хизматлар йўлга қўйилиши натижасида 4600 дан ортиқ янги шохоба иш бошланди, — дейди вилоят Иқтисодиёт ва молия бош бошқармаси шўъба бошлиғи Зоҳиджон Солиев. — Ҳудудларда хизмат кўрсатиш ва савдо шохобчаларини ташкил этишга мўлжалланган 1987 та кўча ва енгил конструкцияли савдо ҳамда сервис

объектини барпо этиш учун 1400 гектар электрон аукцион орқали савдога чиқарилди. Дастур доирасида вилоятда 24/7

Маҳалланинг иқтисодий қудрати ошмас экан, ижтимоий барқарорлиги ва аҳоли фаровонлигини таъминлаш мушкул. Шу бонс, дастурда маҳаллада саноат ва хизмат кўрсатиш лойиҳаларини амалга ошириш белгиланиб, уни маҳалланинг ҳақиқий тараққиёт нуқтасига айлантиришга қаратилган стратегик қадам сифатида намоён бўлмоқда.

Жумладан, маҳаллалар ҳудудида қонунчиликда белгиланган тартибда ишлаб чиқариш корхоналари ва хизмат кўрсатиш нуқталарини ташкил этиш учун кредит маблағларини ажратишга жами 5 триллион сўм йўналтириш режалаштирилган. Шунингдек, мақсудларда тадбиркорлик субъектлари учун ажратиладиган кредит фонзининг миллий валютада 10 фоизгача, хоржий валютада 4 фоизгача бўлган қисми "Тадбиркорликни ривожлантириш компанияси" АЖ томонидан қўллаб-қувватлаш назарда тутилмоқда.

Натижада йил якунига қадар 10 мингдан зиёд ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш лойиҳаларини ишга тушириш орқали маҳаллаларда қўшимча 100 мингта янги иш ўрни очилди. Бу эса маҳаллани нафақат яшаш манзили, балки барқарор даромад манбаи, ташаббус ва имкониятлар маконига айлантиради.

Инсон муаммоси куруқ статистика эмас, балки тирик тақдирдир. Шу бонс, дастурда маҳаллаларда аҳоли муаммоларини хонадон-бай ўрганиш ва давлат органлари томонидан уларнинг ҳал этилишини онлайн назорат қилиш тартибини жорий этиш кўзда тутилмоқда. Ушбу тизимга кўра, "маҳалла еттилиги" вакиллари ҳар бир хонадондаги муаммоларни режа-жадвал асосида ўрганиб, аниқланган масалаларни "рақамли маҳалла" платформасига киритилади. Кейин эса ушбу муаммолар сони қўллаш юзасидан ҳар ойда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирига тақлифлар кириштириб бориш амалиёти йўлга қўйилади.

Пировард натижада "маҳалла еттилиги" фаолиятини ташкил этишда фуқаролар йиғини раисининг роли сезиларли даражада ошди, тайинлов жараёнида ҳудуднинг реал ҳолатини яхши биладиган мутахассислар реал

тадбирларни амалга ошириш ва аҳоли фаровонлигини таъминлаш мушкул. Шу бонс, дастурда маҳаллада саноат ва хизмат кўрсатиш лойиҳаларини амалга ошириш белгиланиб, уни маҳалланинг ҳақиқий тараққиёт нуқтасига айлантиришга қаратилган стратегик қадам сифатида намоён бўлмоқда.

Жумладан, маҳаллалар ҳудудида қонунчиликда белгиланган тартибда ишлаб чиқариш корхоналари ва хизмат кўрсатиш нуқталарини ташкил этиш учун кредит маблағларини ажратишга жами 5 триллион сўм йўналтириш режалаштирилган. Шунингдек, мақсудларда тадбиркорлик субъектлари учун ажратиладиган кредит фонзининг миллий валютада 10 фоизгача, хоржий валютада 4 фоизгача бўлган қисми "Тадбиркорликни ривожлантириш компанияси" АЖ томонидан қўллаб-қувватлаш назарда тутилмоқда.

Натижада йил якунига қадар 10 мингдан зиёд ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш лойиҳаларини ишга тушириш орқали маҳаллаларда қўшимча 100 мингта янги иш ўрни очилди. Бу эса маҳаллани нафақат яшаш манзили, балки барқарор даромад манбаи, ташаббус ва имкониятлар маконига айлантиради.

Инсон муаммоси куруқ статистика эмас, балки тирик тақдирдир. Шу бонс, дастурда маҳаллаларда аҳоли муаммоларини хонадон-бай ўрганиш ва давлат органлари томонидан уларнинг ҳал этилишини онлайн назорат қилиш тартибини жорий этиш кўзда тутилмоқда. Ушбу тизимга кўра, "маҳалла еттилиги" вакиллари ҳар бир хонадондаги муаммоларни режа-жадвал асосида ўрганиб, аниқланган масалаларни "рақамли маҳалла" платформасига киритилади. Кейин эса ушбу муаммолар сони қўллаш юзасидан ҳар ойда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирига тақлифлар кириштириб бориш амалиёти йўлга қўйилади.

Пировард натижада "маҳалла еттилиги" фаолиятини ташкил этишда фуқаролар йиғини раисининг роли сезиларли даражада ошди, тайинлов жараёнида ҳудуднинг реал ҳолатини яхши биладиган мутахассислар реал

саралаш имконияти кенгайди. Уларнинг ваколатлари аниқ белгилаб қўйилиши орқали ортиқча вазифалар юклатилишига чек қўйилди, ҳуқуқий асослар мустаҳкамланди. Энг муҳими, маҳаллада бошқарув тизими тартибли, масъулиятли ва натижага йўналтирилган шаклга келади.

Хулоса қилиб айтганда, ўнга банддан иборат мақсуд дастур маҳаллани оддий мазмурий бўғин эмас, балки иқтисодий ўсиш, ижтимоий барқарорлик ва адолатли бошқарув марказига айлантиришни кўзлайди. Ҳар бир қарор ортида инсон тақдирини, ҳар бир рақам замирида оила фаровонлиги муҳассам экани эса ушбу ислохотларнинг стратегик ва чинакам халқчил аҳамиятини яна бир бор тасдиқлайди.

Кенг қўламли вазифалар юксак масъулиятни талаб этади

Маҳалла инфратузилмасини янада такомиллаштириш ва уларга Янги Ўзбекистон қиёфасини олиб кириш бўйича устувор ислохотлар дастурида белгиланган вазифалар қўлами гоёт кенг ва масъулиятлидир. Маҳаллаларда минглаб ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш лойиҳаларини амалга ошириш, юз минглаб янги иш ўринларини очиб, камбағалликни қисқартириш, инфратузилmani такомиллаштириш, муаммоларни хонадонбай ўрганиш, рақамли назорат ва сунъий интеллект асосида бошқарув тизimini жорий этиш — буларнинг барчаси маҳалланинг фақат ижтимоий институт эмас, балки стратегик ривожланиш марказига айлантирилган давлат беради.

Маҳалладаги ислохотларнинг самараси, аввало, уни амалга ошираётган кадрларнинг масъулияти ва ваколатларини аниқ белгилашга боғлиқ. Шунингдек, ҳар бир ислохот, аввало, жойларда амалий ижро ва ташкилий салоҳиятга боғлиқ. Уюшма, "маҳалла еттилиги" аъзолари нафақат ижрочи, балки давлат ва жамоатчилик ўртасида ташкилий куч сифатида намоён бўлиши лозим. Улардан фақат интизом ва масъулият эмас, балки ташаббускорлик, адолат ва холислик ҳам талаб этилади.

Вазифалар қўламининг кенглиги ҳар биримиздан ўз ишимизга янгича ёндашуви, рақамли кўникмаларни эгаллашни, аҳоли билан ишлаш маданиятини янада юксалтиришни тақозо этади. Чунки маҳалла тизимидаги ҳар бир хатти-ҳаракат бутун давлат сиёсати самарадорлигига таъсир кўрсатади. Агар жойларда иш тизими ва натижадор ташкил этилса, энг пухта режа ҳам ҳаётда ўз самарасини беради. Акс ҳолда, энг яхши гоё ҳам қутилган натижани бермаслиги мумкин.

Шу маънода, маҳалла ходимларининг фидойилиги, масъулияти ва касбий маҳорати янги Ўзбекистон тараққиётининг муҳим омилдир. Чунки маҳалла — бу шунчаки ҳудудий бирик эмас, балки инсон тақдирини ҳал этиладиган, ишонч мустаҳкамландиган, адолат ҳарор топадиган маҳалла.

топширилди. Шунингдек, 121 та хизмат кўрсатиш объекти фаолият кенгайтирилди, 64 та шохоба 24/7 режимида ўтказилди. Марғилон шаҳридаги Аҳмад Ясавий кўчасининг уч километр қисмида туну кун хизмат кўрсатиш имкониятини яратиш учун республика бюджетидан 450 миллион сўм ажратилди. Бу ерда безакли ва тунги чироқлар ўрнатилди, вело ва пиёдалар йўлига қурилди, инфокиоск, банкомат, бепул интернет майдонлари ташкил этилди. Шунингдек, халқаро автомагистрал ва давлат аҳамиятидаги йўллар буйида умумий қиймати 131,2 миллиард сўмлик 151 та лойиҳанинг манзилли рўйхати шакллантирилди. Якунига етган йилда бу йўналишда 238 та лойиҳа ҳаётга таътиқ этилди ва 960 та янги иш ўрни яратилди.

Ёзёвон туманидаги "Тошхўвуз", "Марказий Фарғона", "Наврўз" "Юқори сойбўйи" маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳудудининг автомагистрал йўли бўйининг 2,5 километр қисмида дренажлар усти ёпилди ва инфратузилма билан таъминланиши натижасида хизмат кўрсатиш ва савдо объекти қурилиши якунига етказилмоқда.

Вилоятда аҳоли учун 370 та йўналишда 6,6 мингдан ортиқ жамоат транспорти ҳаракатланмоқда. Шу билан бирга, ўзини ўзи банд қилган 16 миң киши такси хизмати кўрсатиб келади. Кейинги йилларда вилоят бўйлаб 65 та автобус бекати қурилди, реконструкция қилинди.

— Йўловчи автобусларида йўл ҳақининг 75 фоизи электрон тўлов тизими ҳиссасига тўғри келади, — дейди Фарғона вилояти Транспорт бошқармаси шўъба бошлиғи Шамсур Маҳдумов. — Жорий йилда 146 та автобус ва 60 та микроавтобус сотиб олинди, 70 га яқин бекат қуриш ва таъмирлаш,

Данғара тумани автостанциясини реконструкция қилиш, электрон тўловлар тушумини 80 фоизга етказиш режаланди. Хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш мақсадида ташаббускор тадбиркорлар томонидан 80 та янги автобус, 100 та микроавтобус харид қилинди.

Маҳаллани ривожлантириш ва жамиятни юксалтириш йилида ҳам хизматлар соҳасини ривожлантириш устувор вазифа сифатида белгиланди. Хусусан, маҳаллаларда савдо ва сервис йўналишида 3500 та объект ишга туширилди. Фарғона ва Марғилон шаҳарлари, Сўх, Фарғона туманларини кесиб ўтувчи каналлар, кўл, халқаро автомагистрал йўл бўйларидида инфратузилmani яхшилаш ва тадбиркорларга шартно яратиб бериш ҳисобига 330 дан ортиқ савдо-сервис шохобчаси қурилиши белгиланган.

Вилоятдаги тижорат банклари томонидан хизмат кўрсатиш корхоналарини янада ривожлантириш, фаолиятини кенгайтириш мақсадида 8 триллион сўм кредит ажратилди. "Бир миллион дастурчи" лойиҳаси доирасида 5250 нафар еш компьютер технологиялари, АТ соҳада дастури-таъминотчилик ҳамда хоржий тилларга ўқитилди.

Сирасини айтганда, вилоятини ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурлари орқали аҳоли хизмат кўрсатиш турларини кўпайтириш, сифатини яхшилаш борасида таътиқ этилаётган ҳаётбахш ислохотлар аҳоли фаровонлигини ошириш, оғирини енгил, узогини яқин қилиш имконини бермоқда.

Расулжон КАМОЛОВ, "Янги Ўзбекистон" муҳбири

Бизнинг суҳбат

ИНФЛЯЦИЯ КУТИЛМАЛАРИ

Ўзбекистон 2027 йилда белгиланган 5 фоизли таргетга эриша оладими?

Хозир бозордаги нарх-навои давлат, шахс ёки корхоналар эмас, балки соғлом рақобат муҳитида шаклландиغان талаб ва таклиф белгилайди. Яъни бирор махсулотнинг қиммати ёки арзонлиги ўша вақтдаги қатор омиллар таъсирида автоматик шаклланади ва бу нормал ҳолат. Бунга молиявий тузилмалар аралашмайди, улар фақат нарх барқарорлигини таъминлаб туришга қаратилган воситаларни ишга туширади. Чунки бозордаги нарх-наво бевосита аҳоли даромади ҳамда харид қобилиятига мутаносиб бўлиши зарур. Акс ҳолда, жамиятда иқтисодий нотенглик ортиси хавфи юзага келади.

Самиржон ИНОФОВ, Деputация директори

Бу иқтисодийдаги инфляция даражаси билан ҳам боғлиқ. Инфляция қанча юқори бўлса, ички ва ташқи бозордаги нархлар шунча кўтарилади. Шу боис, мамлакатимиз иқтисодиётида инфляция даражасини доимий пасайтириб бориш чоралари кўриш керак. Утган тўққиз йилда амалга оширилган катта ислохотлар қаторида инфляция даражаси "бир хонали" сонга туширилгани ва аҳолининг харид қобилияти икки баробар ошгани ижобий натижа сифатида тилга олинмоқда.

2025 йилда мамлакатимизда инфляция кўрсаткичи кутилганидан ҳам кўра пасайди ва йил 7,5 фоизли натижа билан якунланди. Давлатимиз раҳбарининг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномасида бу борадаги ишлар фаол давом эттирилиши ҳамда жорий йил якунида инфляция даражасини 6-6,5 фоизга тушириш мақсад қилингани таъкидланди. 2027 йилда эса инфляция учун белгиланган таргет — 5 фоизли кўрсаткичга эришиш экани айтилмоқда.

Хўш, бу мамлакатимиз ҳаёти ва иқтисодий фаровонлиққа қанчалик таъсир кўрсатади? Умуман, инфляция даражасини пасайтириш нима учун муҳим? Биз тез-тез эшитишга одатланганимиз, аммо моҳиятини ҳар доим ҳам тушунавермайдиган "инфляция" атамаси ўзи қандай маънога эга ва нима учун у салбий ҳисобланади? Марказий банкнинг Пул-кредит сиёсати департаменти директори Самиржон ИНОФОВ билан шу ҳақда суҳбатлашдик.

— Оддий қилиб айтганда, инфляция — товар ва хизматлар умумий нархининг ўсишини аниқлаётган атам. Кўп одамлар бундан нархларнинг ошиши ва уларнинг ойликка мутаносиб эмасли-

ги сифатида тушунади. Яъни нарх-наво банд бўлиб, одамларнинг харид қобилияти унга мос бўлмағлиги бевосита инфляция даражаси юқорилиги билан боғлиқ. Шунинг учун инфляция салбий характерга эга ва у нархларнинг ошиб бориши билан изоҳланади. Бу ўз-ўзидан иқтисодиётдаги пул қийматининг пасайишига олиб келади. Миллий валютанинг харид қобилиятини камайтириб, кундалик ҳаётимизга сезиларли таъсир кўрсатади.

Инфляция, биринчи навбатда, аҳолининг кам даромадга эга қатламига сезиларли таъсир кўрсатади. Чунки бундай қатлам асосий даромадини истеъмолга йўналтиради ва жамғариш имконияти кам. Жамғариш ёки маблағини сармоя сифатида киритиш эса инфляциядан ҳимояланиш воситасидир. Лекин аҳолининг кам даромадга эга қатламида бундай имконият йўқ. Юқори инфляция жараёнида ушбу таъсир янада яққол юзга чиқа бошлайди. Масалан, кам даромадли аҳолининг харид қобилияти пасайиб боради ва бу мамлакатда иқтисодий нотенгликни кучайтиради.

Иккинчи жиҳат шуки, нархлар барқарор бўлмаган шартда оддий одамлар учун ҳам, бизнес учун ҳам келажақ бўйича иқтисодий қарорлар қабул қилиш қийинлашади. Натижада инвестиция оқими камаёди. Қолаверса, нархлар юқори бўлса, фоиз ставкалари ҳам ошиб боради. Бозорда эса нарх-навои оширмалик учун сифат ёки миқдордан воз кечиш ҳолатлари кузатилиши мумкин. Ишлаб чиқарувчилар рақобат муҳитида шу орқали нархни ушлаб туришга ҳаракат қилади. Лекин бундан истеъмолчилар зарар кўради.

Бъзи давлатларда эса нарх-наво барқарорлигини ушлаб туришда давлат аралашуви ортади. Бу ҳам ижобий натижа бермайди. Чунки нархлар талаб ва таклиф асосида бозор шартларида шаклланиши жуда муҳим. Акс ҳолда, бу истеъмолчилар харидида нотенглик, ишлаб чиқарувчиларда эса пасивликни келтириб чиқаради. Яъни инфляциянинг юқори бўлиши ҳар қандай ҳолатда ҳам иқтисодиёт учун салбий ҳу-

сиятга эга. Иқтисодий ўсишга эришиш учун нархлар барқарор, инфляция даражаси паст бўлиши керак.

Паст даражадаги инфляция инвестиция муҳитини қўллаб-қувватлаб туриш, одамларнинг истеъмол қилиш даражасини оширишни рағбатлантиришга ёрдам беради. Марказий банк

пул-кредит сиёсатининг асосий вазифаларидан бири инфляция даражасини доимий пасайтириб бориш орқали нарх-наво барқарорлигини таъминлашга қаратилган. Бу борада 2026-2028 йилларга мўлжалланган асосий йўналишлар ишлаб чиқилган. Мамлакатимиз иқтисодиётининг келгуси йиллардаги ривожланиш истиқболлари, кутилаётган хатарлар ва ушбу шартларда нархлар барқарорлигини таъминлаш чоралари белгиланган.

— Давлатимиз раҳбарининг 2019 йилдаги тегишли фармонида юртимизда инфляция бўйича доимий мақсад (таргет) 5 фоиз бўли-

ши, бунга 2023 йилда эришилиши белгиланган. Бироқ айрим сабабларга кўра инфляция бўйича қўйилган таргетга эришиш мuddати бир неча мартаба ортга сурилди. Охириги маълумотларга кўра, белгиланган кўрсаткичга 2027 йилда эришилиши айтилмоқда. Бу қандай омиллар билан боғлиқ?

— Мамлакатимизда инфляция таргетлаш режимига 2019 йил ноябрда ўтилган. Тегишли

Аммо қатор омиллар, хусусан, 2020 йили пандемия даврида давлатлар томонидан киритилган турли чекловлар ва 2022 йилда халқаро майдонда юзага келган геосиёсий вазиятдан сўнг бутун дунёда инфляциянинг юқорилаши кузатилди. Бу ҳолатлар Ўзбекистонга ҳам таъсирини ўтказди ва инфляциянинг аввалги прогноз кўрсаткичларидан юқори шаклланишига сабаб бўлди. 2021-2022 йилларда жаҳон миқёсида кескин инфляция муҳити кучайди. Ҳатто АКШ, Европа давлатларида инфляция таргетини пандемиядан кейин 10 фоиздан ошиб кетди. Ваҳолаки, бу мамлакатларда охириги 30

йилда инфляция даражаси "икки хонали" сонга деврили чикмаган, 2 фоиз атрофида барқарор сақланган. Қолаверса, пандемиядан кейин давлатлар иқтисодиёти тикланиши осон кечмади. Дунё бўйича етакчи бериш занжирлари қайта тикланиши учун ҳам вақт керак бўлди. Шунга қарамай, юртимизда қатъий пул-кредит сиёсати давом эттирилди ва 2021 йил якунида инфляция даражаси 9,9 фоизга етиб, "бир хонали" сонга туширилди. Аммо юқоридаги омиллар, қолаверса, халқаро бозорда ёниги нархлари кескин ошиши сабаб инфляциянинг яна ошиши кузатилди ва 2022 йил охирида 12,3 фоизга чиқди. Шундан сўнг белгиланган таргетга эришиш чоралари янада қатъийлаштирилди. Натижада 2023 йил охирида 4 фоиздан кўпроқ пастлашга эришилиб, инфляция даражаси 8,8 фоизга туширилди. 2025 йил эса 7,5 фоизли натижа билан якунланди.

Тўғри, 5 фоизли таргетга белгиланган вақтда етилмади. Аммо биз мақсадга аста-секин яқинлашамиз. Турли товарлар бозорини эркинлаштириш, айрим товарлар бўйича рақобатни кучайтириш, ишлаб чиқариш ва импорт концентрациясини камайтириш бўйича аниқ ишлар қилинапти. Натижада ўтган йили юртимизда кўп йўналиш бўйича инфляция кўрсаткичи пасайгани яққол сезилди. Асосийси, бундан одамлар ҳам ўз турмушида ҳис қилмоқда. Ававаллари бозордаги нарх-навога фақат ўсувчи рақам сифатида қаралган бўлса, бугун одамлар турли иқтисодий таъсирлар орқали нархларнинг прогноз қилиб, пасайишини бемалол тахмин қила оляпти. Айрим махсулотлар нархи кескин пасайиши, бозорда талабга яраша таклиф ортагани, ўтган йили юртимизда валюта курси сўмга нисбатан арзонлашиб, бу узоқ вақт давом этта-

ни ҳам бу борадаги катта ислохотлар самараси.

Яна бир жиҳатни тушуниш керак: 5 фоизли таргет — белгиланган мақсад. Аммо инфляция 5 фоизга туширилди дегани уни доим шундай сақлаб қолиш мумкинлигини аниқламайди. Чунки инфляция доимий ўзгариб турадиган кўрсаткич. Одатда у билан боғлиқ прогнозлар нафақат ички, балки ташқи омилларга ҳам асосланади. Биргина мисол: 2024 йил юртимизда инфляция даражаси 9,8 фоиз билан якунланган бўлса, 2025 йил бошидаёқ кўшни давлатлардан импорт қилинадиган қорамол ва гўшт экспортига чекловлар сабаб гўшт махсулотлари нархида кескин ошши кузатилди. Натижада ўтган йил февралда умумий инфляция 10,1 фоизгача кўтарилиди.

Бу — табиий иқтисодий жараён. Мамлакатимиз иқтисодиёти йилдан йилга глобал иқтисодиётга мослашиб бораётган шартда инфляция даражасига ҳам бевосита ташқи омиллар таъсири сезиларли даражада ортиб боради. Уларни доим барқарор ушлаб туриш қийин. Аммо Марказий банк бу борада ўз сиёсатини юритиш ва тегишли инструментлар орқали белгиланган таргетга етиш ҳамда уни мустаҳкамлаш чораларини кўриб боради.

— 2027 йилда белгиланган 5 фоизли таргетга эришмаслик эҳтимоли ҳам мавжудми? Кутилмаган сценарийларга қандай тайёргарлик кўрилади?

— Албатта, инфляция даражасига эришиш мuddатларини белгилашда келгусидаги кутилмаган чучур таҳлил қилинади. 5 фоизли кўрсаткичга эришиш бўйича кутилмадалар ҳам юзага келиши мумкин бўлган ички ва ташқи хатарлар ўрганилиб, таҳлиллар асосида сценарийлар ишлаб чиқилди. Уларга қарши чоралар ҳам белгиланган. Масалан, ташқи омилларга келсак, глобал иқтисодиётдаги ноаниқликлар сақланиб қолиши, савдо ҳамкорларимиз валютасида кескин ўзгаришлар бўлмаслиги, ички шартларда кредитлар мўътадиллашиб бориши, фиксал тақчиллик 3 фоиздан ошмаслиги, пул ўтказмалари 10 фоиз атрофида ўсиши каби ўнга яқин хатар ҳисобга олинган. Шулар асосида инфляция даражаси жорий йил охирида 6-6,5 фоиз атрофида шаклланиши, 2027 йилда эса 5 фоизли таргетга етиши кутилмоқда.

Ҳар бир хатарнинг инфляция ва иқтисодий барқарорликка алоҳида таъсирларини баҳолаганимиз ва уларга қандай жавоб чоралари кўрилиши ҳам ҳисобга олинган. Масалан, олтин нархи 2500 долларгача пасайса ёки 5500 долларгача ошиб кетса нима қилиш мумкинлиги бўйича ҳам таҳлиллар ўтказилган. Бунда ўсиш прогнози эҳтимоли юқори. Яъни олтин нархи жаҳон бозоридеда ошиб борапти. Биржа савдоси маълумотларига кўра, шу йил 25 январь кунини кеңчурун олтин нархи бир троя унция учун 5017 долларлик янги рекорд даражага етди. Агар олтин нархи шу тариқа ошадиган давом этса, бу ижобий шок ҳолати ҳисобланади. Бунинг ҳисобига 5 фоизли таргетга 2027 йил охирида эмас, ўрталарида етиш ҳам мумкин. Чунки биргина шу омил иқтисодий ўсишининг тезлашишига ҳисса қўшади.

Қолаверса, мамлакатимиз дунё бўйича олтин ишлаб чиқарувчи энг йирик давлатлардан бири бўлиб, экспорт ҳисобига тушумлар ҳам, талаб ҳам ошиб бормоқда. Натижада юртимизда ўтган йилдан миллий валюта курси мустаҳкамланиб, қадри ошиб бораётгани ҳам бевосита инфляция даражасини пасайтиришга таъсир

кўрсатади. Бироқ бу одамлар ўйлаганидек алмашув курсини Марказий банк белгилайди дегани эмас. Шу масалада ҳам кўп саволлар берилди. Бир жиҳатни аниқ тушуниш керак: Марказий банк алмашув курси бўйича мақсадли кўрсаткич белгиламайди ва курс шаклланишига аралашмайди. Юртимизда 2017 йилдан бошлаб валюта курси эркинлаштирилган ва уни бозор тамойиллари белгилайди. Курс ички валюта бозоридеда шу жойининг талаб ва таклифи асосида шаклланади. Утган йилги таҳлилларга кўра, қулай макроиқтисодий шартлар таъсирида хорижий валюта бозоридеда талабдан кўра таклиф юқори бўлди. Бу олтин нархининг кескин ошиб бораётгани билан ҳам боғлиқ.

— Инфляция ҳақида гап бора, Марказий банк белгилайдиган асосий ставка масаласи ҳам ўртага чиқадими? 2027 йилда белгиланган 5 фоизли таргетга етилса, Марказий банк асосий ставкани қанчалик пасайтириши мумкин? Бу бевосита кредитлар фонзи билан ҳам боғлиқ бўлгани ҳолда одамлар учун қизиқ.

— Инфляция тушиши деганда одамлар, аввало, асосий ставка ва унга боғлиқ ҳолда кредитлар фонзининг тушишини кутади. Аслида ҳам улар ўзаро боғлиқ. Бу борадаги кутилмаларни айтишдан олдин асосий ставканинг ўзига тўхталаск. Чунки кўпчилик унинг моҳиятини тушунамайди.

Гап шундаки, мамлакатимиз молия тизимида Марказий банк асосий ставкаси деган тушуна бор. Марказий банк уни ва пул бозорига қисқа мuddатли пулнинг нархини белгилайди. Оддий қилиб айтганда, асосий ставка — сўмнинг нархи. Агар инфляция юқори бўлса, сўм кўп ва қадри паст бўлади дегани. Масалан, юқори инфляция хавфи туғилса, Марказий банк асосий ставкани оширади ёки аксинча, инфляция таргетдан пасайса, асосий ставкани туширади. Бозор ставкасини Марказий банк белгиланган даражага яқинлаштириш учун ўз операцияларини асосий ставкага боғлайди. Масалан, тижорат банклари ажратадиган имг'вэли кредитларнинг фоиз ставкаси бевосита асосий ставкага боғлиқ. Яъни ставка тушиши ёки кўтарилиши имг'вэли кредитлар фонзининг пасайиши ёки ошишига таъсир қилади. Шунингдек, тижорат кредитлар фонзи ҳам Марказий банкнинг фоиз ставкаси билан келиб чиқиб белгиланади.

Асосий ставка даражаси муайян вақтда қатор омиллар ҳисобига ўзгариб туради ҳамда Марказий банк йил давомида 8 марта асосий ставкани кўриб чиқадими. Жараёнда барча омил ҳисобга олинади ва чучур таҳлил қилинади. Хусусан, асосий ставка 2017 йил июнь охирида — валюта либераллашувига тайёргарлик доирасида 9 фоиздан 14 фоизгача кўтарилиб ва 2024 йил июлигача 14-17 фоиз оралиғида шаклланди. 2024 йил июлида ушбу ставка 0,5 фоиз пасайтирилиб, йиллик 13,5 фоиз даражасида белгиланди. Кейинроқ яна 14 фоизга кўтарилиди. 2025 йилда асосий ставка 14 фоиз даражасида ўзгаришига сақлаб қолинди. Тўғри, 2025 йилда инфляция даражаси 7,5 фоизгача пасайди. Лекин Марказий банк асосий ставкани пасайтиришга шийлашмайпти. Чунки жорий инфляция даражаси ҳали белгиланган 5 фоизли таргетга етиб келгани йўқ. Бундан ташқари, миллий иқтисодиётда инфляциянинг оширувчи хатарлар ҳали ҳам сақланиб турибди.

Бугун аҳоли ва бизнес учун банклар ажратётган кредитлар фонзи ҳақиқатан юқори — 20 фоиз. Бунинг асосий сабаби, ресурс нархи, яъни ушбу кредитларнинг манбаи бўлган депозитларнинг қимматлиги. Инфляция таргетга эришилганда, Марказий банк фоиз ставкаларини нейтрал даражага олиб келиши мумкин. Таҳлилларга кўра, Ўзбекистон иқтисодиёти учун нейтрал реал фоиз ставкаси бугун 4-5 фоиз атрофида баҳолаган. Бунда 5 фоизли таргетга нейтрал 4-5 фоизни қўшсак, 9-10 фоиз номинал ставка ҳосил бўлади. Бу асосий ставкани 9-10 фоизгача тушириш имкони пайдо бўлади дегани.

Аммо инфляция кутилмадарининг пасайиши муайян мuddат талаб этади. Яъни бошқа фойзаларнинг бирдан тушиши кузатилмайдими, улар инфляция билан бирга аста-секин пасайди. Утган йили аҳоли бунинг амалг'вэти сеза бошлади. Нарх-наво барқарорлиги реал шартларда кузатилаётгани ҳисобига аҳоли кутилмалари ҳам пасайиб бораётгани ижобий ҳол.

“Янги Ўзбекистон” мухбири Ирода ТОШМАТОВА суҳбатлашди.

Нуқтаи назар

Хозирги кунда юз бераётган муҳим ўзгаришлар давлатлардан ривожланишига янги ҳаёт шаклини талаб қилмоқда. Жаҳон бозорларида рақобат кескинлашуви, технологик тараққиёт жадаллашуви, табиий ресурслар чеклангани ҳамда инсон капиталига талаб ортиси анъанавий иқтисодий ўсиш моделлари самарадорлигига таъсир қилмоқда. Бундай шартларда барқарор иқтисодий тараққиётни таъминлаш давлат сиёсати ва бозор механизмлари ўртасидаги оқилона мувозанатга боғлиқ экани тобора яққол намоён бўлмоқда.

Президентимизнинг Олий Мажлис ва халқимизга Мурожаатномасида мамлакат иқтисодиётини технологик ва инновацион ривожланиш моделига ўтказиш давлат сиёсатининг устувор йўналиши сифатида белгилаб берилди. Ушбу ҳужжат стратегик аҳамиятга эга бўлиб, иқтисодий ислохотларнинг ҳуқуқий ва институционал асосларини такомиллаштиришга қаратилган ёндашуви аниқ эътиради. Бугунги кунда жаҳон таърибаси кўрсатмоқдаки, фақат хомашё экспортга таянган

иқтисодий модель узоқ мuddатли барқарорлиқни таъминлай олмайдими. Аксинча, юқори қўшилган қиймат яратадиган, инновацион ва технологияларга асосланган иқтисодиётлар рақобатда устуникка эга бўлмоқда. Шу боис, Ўзбекистонда энергия тежамкор, юқори технологияли sanoat тармоқларини ва хизматлар соҳасини ривожлантиришга қаратилган давлат сиёсати иқтисодий ўсиш билан бир қаторда ресурслардан оқилона фойдаланишни ҳам кўзда тутаяди.

Янги Ўзбекистонда инвестиция алоҳида ва муҳим ўрин тутаяди. Давлат инвестицияларини нафақат молиявий ресурс, балки замонавий технологиялар, билим ва бошқарув таърибасини жалб этиш воситаси сифатида баҳоламоқда. Шу сабабли хорижий инвестиция жалб қилишда уларнинг миллий иқтисодиёт рақобатбардошлигини оширишга, экспорт салоҳиятини кенгайтиришга ва маҳаллий кадрлар тайёрлашга қўшадиغان ҳиссасига асосий мезон сифатида қаралмоқда.

Бу жараёнда давлат бозор муносабатларининг тўғридан тўғри иштирокисси эмас, балки ҳуқуқий, институционал ва инфратузилмавий шартлар яратуви субъект сифатида намоён бўлади. Ер муносабатларини бозор тамойиллари асосида тартибга солиш, маъмурий тартиб-таомилларни соддалаштириш, электрон давлат хизматларини жорий этиш каби чоралар давлат бошқаруvinинг бозор иқтисодиётига мослашган шаклини ифодалайди.

Қўшилган қийматга таянувчи ИҚТИСОДИЙ МОДЕЛЬ

Эркин иқтисодий зоналарни халқаро стандартлар асосида ривожлантириш орқали мамлакатни глобал ишлаб чиқариш занжирларига интеграция қилиш мақсади кўзланмоқда. Бунда давлатнинг асосий вазифаси инвесторлар учун ҳуқуқий барқарорлик ва кафолатларни таъминлаш, қонунчиликнинг шаффоф ва прогноз қилиш мумкин бўлиши таъминлашдан иборат.

Иқтисодий бошқарув тизимини қайта қўриб чиқиш, соҳавий бошқарув органлари фаолиятини замонавий талабларга мослаштириш эса давлатнинг ўзини ислох қилишга тайёрлигини кўрсатади. Бу ҳолат бозор иқтисодиётининг муҳим белгиларидан бири ҳисобланади. Саноатни рақамлаштириш, илмий, ҳуқуқий ва иқтисодий ечимларни жорий этиш,

робототехника ва сунъий интеллект технологияларидан фойдаланиш ишлаб чиқариш жараёنларини сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқади. Бу борада давлат халқаро молия институтлари билан ҳамкорлик қилиш, технология ва билимлар трансферини рағбатлантириш орқали катализатор вазифасини бажаради, бозордаги самарадорлик эса эркин рақобат орқали шаклланади.

Рақамли иқтисодиёт, стартаплар ва инновацион экотизимни ривожлантириш давлат ва хусусий сектор ўртасидаги ҳамкорликнинг яна бир муҳим йўналишидир. Венчур молиялаштириш механизмларини жорий этиш, финтех ва сунъий интеллект соҳаларида махсус институтларни шакллантириш орқали янги бозор сегментлари вужудга келмоқда. Таълим муассасалари, ёшлар ва хусусий сектор ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик эса инновацион иқтисодиётнинг ижтимоий пойдеворини мустаҳкамлайди.

Илм-фан ва юқори технологияларга инвестиция киритиш давлатнинг узоқ мuddатли стратегик манфаатларига хизмат қилади. Сунъий интеллект, маълумотлар марказлари, юқори ҳисоблаш қувватига эга тизимлар, шунингдек, космик тадқиқотларга оид ташаббуслар миллий иқтисодиётнинг янги технологик поғонага олиб чиқишга қаратилган. Хулоса қилиб айтганда, янги иқтисодий сиёсатнинг моҳияти давлат ва бозор ўртасидаги оқилона мувозанатни таъминлашдан иборат. Давлат стратегик йўналишларни белгилайди, ҳуқуқий ва институционал асосларни яратаяди, ижтимоий адолатни кафолатлайди. Бозор эса рақобат, инновация ва самарадорлик орқали иқтисодий ўсишни таъминлайди. Айнан шу мувозанат янги Ўзбекистоннинг барқарор ва рақобатбардош тараққиётининг ҳуқуқий-иқтисодий пойдеворини белгилаб беради.

Баҳромжон ТОПИЛДИЕВ, юридик фанлар доктори, профессор

Мулоҳаза

Тараққиёт жараёни жамият ҳаётига тобора чуқур кириб борар экан, инсон омилли, тафаккур сифати, маънавий мезонлар масаласининг долзарблиги ҳар қачонгидан ошаверади. Технологиялар суръати кучайган, ахборот оқими кенгайган, ижтимоий макон мураккаблашган бир шароитда жамиятнинг барқарор ривожига иқтисодий кўрсаткичлар билан бир қаторда инсоннинг ички дунёси, фикрлаш маданияти, масъулият ҳисси билан чамбарчас боғлиқ. Бугунги ислохотлар марказида айнан инсон, унинг тафаккури, маънавий таянчи ва интеллектуал салоҳияти тургани ҳам бунинг тасдиғидир.

ЁПИҚ АКАДЕМИК МАКОНДАН

ОЧИҚ ИНТЕЛЛЕКТУАЛ

МАЙДОНГА АЙЛАНАЁТГАН ТИЗИМ

Гулноза Жўраева, Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети биринчи проректори, филология фанлари доктори, профессор

Замонавий дунёда билим олиш жараёни оддий ахборот йиғиш билан чекланиб қолмай, шахснинг дунёни англаш усули, ҳаётга муносабати, ижтимоий позициясини шакллантирувчи омил экани аён. Шу туфайли таълим муассасаларига фақат касбий кўникмалар берадиган макон эмас, балки фикрловчи, таҳлил қилувчи, масъулиятли авлодни тарбиялайдиган муҳим ижтимоий институт сифатида қаралмоқда. Таълим-тарбия масаласи давлат сиёсати, жамоатчилик фикри, илмий доиралар диққат марказида турибди.

Мазкур мавзу юзасидан сўз юритганда, аввало, кейинги йилларда мамлакатимиз таълим тизимидаги тубдан ангиланиш жараёнларига тўхталиб ўтиш керак. Олий таълим муассасаларининг кўпайиши, қамрови ошиши, янги таълим дастурлари жорий этилиши, халқроқ стандартларга мослашув сиёсати бу йўналишдаги ислохотларнинг реал

қилади. Рақамли технологиялар, ижтимоий тармоқлар, глобал ахборот майдони, тезкор мулоқот воситалари ёшларнинг дунёқараши, қадриятлар тизими, фикрлаш услубига бевосита таъсир кўрсатмоқда. Ахборот олиш имкониятининг кенгайиши билимга йўл очди. Шу билан бирга, онли таллаш, ахборотни саралаш, уни таҳлил этиш масъулиятини кескин оширди.

Канадалик файласуф ва коммуникация на-зарийчиси Герберт Маршалл “Восита хабарининг ўзидан муҳимроқ” деган машҳур ғояни илгари сурган эди. Унинг фикрича, ахборотни

контент, зарарли ғоялар майдони ҳамдир. Бундай шароитда медиасаводхонлик, ахборот хавфсизлиги, танқидий тафаккур асосий ҳаётий компетенциялардан бирига айланган.

Шунингдек, таълим муҳитида маънавий таълим масаласи муҳим аҳамиятга эга. Узро ҳурмат, соғлом танқид, очиқ мулоқот, фикрлар хилма-хиллигига бағрикенг муносабат ҳукмрон бўлган муҳитда шахс эркин ривожланади. Аксинча, расмийлик, бефарқлик, формаллик устуни бўлган жойда икки тафаккур сўнади, ташаббус сусаяди. Шу боис, таълим муассасаларида ижтимоий-психологик муҳитни соғломлаштириш тарбиявий ишларнинг устувор йўналишларидан бўлиб қолмоқда.

Талабалар билан ишлашда индивидуал ёндашувнинг ўрни беқасб. Ҳар бир ёшнинг қизиқиши, салоҳияти, ҳаётий тажрибаси турлича. Ушбу фарқларни инобатга олган ҳолда ташкил этилган таълим-тарбия жараёни шахс ривожини таъминлайди. Менторлик, маслаҳат тизими, илмий ва ижодий тўғарақлар ана шу эҳтиёждан келиб чиқади. Бундай механизмлар ёшларнинг ўз имкониятини англаши, мақсадларини аниқ белгилашига ёрдам беради. Тарбиявий механизмларнинг самардорлиги эса кўп жиҳатдан таълим муассасасининг ички тартиби билан боғлиқ. Раҳбарлик услуби, бошқарувдаги очиқлик, жамоа билан мулоқот, ташаббусларни қўллаб-қувватлаш сиёсати тўғри йўлга қўйилиши, таълим муассасаси нафақат билим маскани, балки ижтимоий етуклик мактабига айланади.

Меҳнат бозорига йилга 300 минг олий маълумотли кадр кириб келмоқда. Уларни қўллаб-қувватлаш, ташаббусларини рағбатлантириш, илм-фан, инновация ва тадбиркорликка жалб этиш орқали миллий тараққиётнинг мустақам пойдеворини яратиш зарур. Давлатимиз раҳбарининг ёшларнинг рақамли саводхонлигини ошириш, хорижий тилларни пухта эгаллаши, замонавий технологияларни ўзлаштириши, илмий тадқиқот фаолиятида иштирок этиши масалаларига алоҳида ургу бериши замирида ҳам чуқур маъно-мазмун муҳимаси. Зеро, ушбу талабалар таълим тизимида очиқлик, инновацион ёндашув, академик эркинлик ва танқидий тафаккурни ривожлантириш муҳитини шакллантиради.

Шунингдек, ёшларнинг бўш вақтини мазмунли ташкил этиши, уларни зарарли ахборот оқимларидан ҳимоя қилиш, маънавий имунитетини мустақамлаш ҳам муҳим. Бу вазифалар таълим муассасалари фаолиятида тарбиявий ишлар, маданий-маърифий лойиҳалар, интеллектуал клублар ва мунозара майдонларини кенгайтириши талаб қилади. Айнан ана шундай очиқ мулоқот муҳити ёшларнинг мустақил қилиши ва танқидий тафаккурни асослаб бера олиш кўникмасини оширади.

Билим тафаккур билан бойинганда, тафаккур маънавият билан мустақамланганда, маънавият эса ижтимоий масъулият билан қўллаб-қувватланганда жамият барқарор ривожланиш йўлига қиради. Бугунги ёшлар олдида очилган имкониятлар кенг, талабалар эса юқори. Улар нафақат замонавий касбларни эгаллаши, балки жамият тақдирига дахлдорлик ҳиссини ҳам ўзида шакллантириши зарур. Шу жараёнда таълим муассасалари зиммасига етакчи ижтимоий институт сифатида алоҳида масъулият юкланади. Бу масъулият билим бериш билан бирга онли тарбиялаш, қадриятларни асраш, фуқаролик позициясини ривожлантириши қамраб олади.

“ БИЛИМ ТАФАККУР БИЛАН БОЙИНГАНДА, ТАФАККУР МАЪНАВИЯТ БИЛАН МУСТАҚАМЛАНГАНДА, МАЪНАВИЯТ ЭСА ИЖТимоий МАСЪУЛИЯТ БИЛАН ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНГАНДА ЖАМИЯТ БАРҚАРОР РИВОЖЛАНИШ ЙўЛИГА ҚИРАДИ.

натijaларини кўрсатмоқда. Хусусан, охириги йилларда олий таълимга қамров бир неча баробар ошди. Янги университетлар, нуфузли хорижий олийгоҳлар филиаллари, нодавлат таълим муассасалари фаолияти кенгайди. Таълим сиёсатида компетенцияга асосланган ёндашув, амалий билимларни кучайтириш, талабанинг шахсий ривожига йўналтирилган модель устувор аҳамият касб этмоқда. Жумладан, Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университетига ўқув дастурларининг қайта қўриб чиқилиши, кредит-модуль тизимининг жорий этилиши, халқроқ рейтингларга мослашиш сиёсати таълимни ёпиқ академик макондан очиқ интеллектуал майдонга айлантиришга хизмат қилаяпти.

Рақамли макон ёшлар учун чексиз имкониятлар яратмоқда: масофавий таълим, очиқ онлайн курслар, илмий платформалар, глобал илмий ҳамжамият билан мулоқот қилиш имконияти кенгаймоқда. Шу билан бирга, виртуал муҳит ёлгон ахборот, манипулятив

Глобаллашув шароитида миллий онг, маданий хотира, тил ва тафаккур масалалари янги синовлар билан юзлашмоқда. Бу жараёнда гуманитар фанлар, хусусан, тил ва адабиёт тафаккур маданиятини шакллантиришда муҳим ўрин тутаяди. Машҳур немис мутафаккири Вильгельм Гумбольт тилини “халқ руҳи ва тафаккурнинг тирик ифодаси” сифатида баҳолагани бежиз эмас. Унинг фикрича, тил мулоқот воситаси вазифасини бажариш билан бирга инсоннинг борлиқни қандай кўриши ва тушунишини ҳам белгилаб беради. Тил ва адабиёт фанлари миллий ўзлигини англашда ҳам муҳим ўринга эга. Она тилини чуқур билган, адабий меросни англаган ёш авлод халқининг тарихий тажрибаси, маданий қадриятларига ҳурмат билан қарайди.

Бугунги ёшлар онгининг шаклланиши аввалги авлодлар тажрибасидан тубдан фарқ

УШБУ МАҚОЛНИ ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА ҚАМ ҚЎЙИШ УЧУН QR-КОДИ СКАНЕР ҚИЛИНГ!

Салоҳият соҳиблари

ЖАҲОНИЙ ИЛМ БИЛАН ХАВФСИЗ ҲАЁТ САРИ

Оғир касалликларни даволаш, иммун тизимини мустақамлаш ҳамда хавфсиз ва самарали дори-дармон яратиш бугуннинг долзарб масалалари. Уларнинг ечими замонавий биотехнология, фармацевтика ва биотибиёт фанлари ривожига боғлиқ. Айниқса, янги авлод дориларини яратиш бугун глобал миқёсда устувор илмий йўналиш сифатида эътироф этилмоқда.

Миллий фармацевтика саноати ривожига йўлида

Ҳаётбек Абдуллаев уч йил аввал Тошкент вакцина ва зардоблар илмий-тадқиқот институтининг илмий ишлаб чиқариш биологик назорат бўлимида фаолият бошлаган. Серпентарий (заҳарли илонларни сақлаш ва улардан биологик фаол моддалар (заҳар) ажратиб олиш билан шугулланувчи бўлим) мудири сифатида ишлаганида, заҳарли илонлардан ажратиб олинган биологик фаол моддаларнинг биокимёвий, токсикологик таҳлиллари ва заҳарнинг биологик фаолигини ўрганган. 2024-2025 йилларда институтнинг биотехнология лабораториясида илмий ходим вазифасида хизмат қилди. Айни пайтда бактериология лабораториясида катта илмий ходими бўлган Ҳаётбек фармацевтик биотехнология ва биомуҳандислик ҳамда бактериология йўналишларини уйғунлаштирган ҳолда илмий тадқиқот олиб бормоқда.

У маҳаллий илонлар заҳаридан саратонга қарши биологик фаол компонентларни ажратиб олиш ва улар асосида таргетланган дори-дармон яратиш асосий илмий тадқиқот йўналишларидан бири эканини алоҳида таъкидлади. Зеро, илон заҳри мураккаб биологик аралашма бўлиб, таркибиде қўллаб биологик фаол молекулалар мавжуд. Уларнинг баъзилари ўса ҳужайраларига селектив таъсир кўрсатиш, ҳужайра ўлимини фаоллаштириш хусусиятига эгалиги билан қимматли. Ҳаётбек, аввало, заҳар намуналарини йиғиш ҳақида тушунча берди.

Жараён биотик талабалар, биологик хавфсизлик меъёрлари ҳамда экологик барқарорлик тамойиллари асосида кечади.

Олинган намуналар стандартлаштирилган шароитда сақланади. Дастлабки босқичда заҳар таркибидеги умумий ферментатив фаоллик, протеолитик хусусиятлар каби кўрсаткичлар комплекс баҳоланади. Биологик фаол компонентларнинг молекуляр даражадаги хусусиятларини ўрганиш, фармацевтик шаклланиш яратиш ҳамда хавфсизлик профилини шакллантириш орқали биологик дориларнинг янги авлодини ишлаб чиқиш учун илмий асос яратилмоқда. Қаҳрамонимизнинг тадқиқотлари нафақат онкологик касалликларни даволашда янги ёндашувларга эришиш, балки табиий биологик ресурслардан самарали фойдаланиш, миллий биотехнология салоҳиятини ошириш ҳамда инновацион фармацевтика йўналишларини ривожлантиришга ҳам хизмат қилади. Бундай илмий изланишлар келажақда хавфсиз ва самарали биологик дори яратишга замин бўлиши мумкин.

Ёш олимнинг илмий фаолиятида дори-дармон хавфсизлиги алоҳида ўрин тутаяди. Бу борада у Хитойда стажировка ўтаб, амалий билимларни ўзлаштирган. Орттирилган тажриба кейинчалик илмий ишланмаларда хавфсизлик профилини шакллантириш, биологик препаратларни баҳолаш ҳамда давлат рўйхатидан ўтказиш ҳужжатларини тайёрлашда муҳим аҳамият касб этган.

Юқорида айтганимиздек, ҳозирги кунда ёш олим бактериология лабораториясида патоген микроорганизмларни идентификациялаш, антибиотикка чидамлик механизmlарини ўрганиш, диагностика тест тизимларини

ишлаб чиқиш устида ишлаяпти. Биотехнология, фармацевтика, микробиология ва биомуҳандислик соҳаларини интеграция қилган илмий тадқиқотлари биологик дори-дармонларнинг янги авлодини яратиш, онкологик касалликларни даволаш, иммун тизимини мустақамлаш ҳамда биологик хавфсизликни таъминлашга қаратилган.

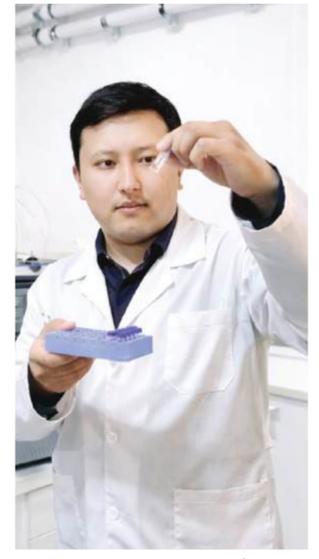
Илмий фаолият билан бир қаторда у илмий инновацияларни амалиётга жорий қилиш, янги фармацевтик технологиялар ишлаб чиқиш ҳамда миллий фармацевтика саноатини ривожлантиришга ҳамда қўшиқчи мақсад қилган. Онкологик янги таргетланган биологик препаратлар яратиш, биологик фаол табиий компонентлар банкни шакллантириш, иммуномодулятор воситалар яратиш шулар жумласидан.

Илмий ишланмалардан реал маҳсулотларга

— Европадаги учта нуфузли олий таълим муассасасида таҳсил олиб, замонавий биотехнология, молекуляр ва синтетик биология йўналишлари бўйича чуқур билим ҳамда амалий тажриба орттирдим, — дейди яна бир ёш олим Улғубек Мавлонов.

Ўзбекистон Миллий университетининг биология факультетини имптеъли диплом билан тамомлаган қаҳрамонимизни “Ergasmus Mundus” дастури жаҳоний илмлар сари етаклади. Франция, Эстония, Германия каби давлатларда илмий салоҳияти ўсди. Чет элларда олган билим ва кўникмаларини амалиётга татбиқ этиш, шунингдек, Ўзбекистонда илм-фан ривожига ҳамда қўшиқчи мақсадида ўтган йили ватанга қайтди. Улғубек ҳам Фармацевтика тармогини ривожлантириш агентлиги тавсияси асосида Тошкент вакцина ва зардоблар илмий-тадқиқот институтига тадқиқотчи сифатида фаолият юритяпти. Бугунги кунда биотехнология мамлакатнинг соғлиқни сақлаш хавфсизлиги ҳамда иқтисодий барқарорлигини таъминлашда муҳим ўрин тутаниши таъкидлар экан, у соҳада ечимини кутаётган муаммоларни ҳам айтиб ўтди. Хусусан, замонавий биологик дори импортига қарамлик, уларнинг юқори нархи ёш изланувчини кўп уйлантиради. У айрим илгор технологияларнинг маҳаллийлаштирилмагани, шунингдек, илмий ишланмалар билан саноат ўртасидаги узилтириш биотехнология ривожини секинлаштираётган асосий омиллардан деб билади. Зеро, айни омиллар сабаб қўйлаб истиқболли илмий ғоялар амалий маҳсулот даражасига ета олмагачти.

— Илмий фаолиятим айнан ушбу муаммоларга ечим топишга қаратилган, буни икки асосий йўналишда олиб бораётман, — дейди Улғубек. — “Биринчи йўналиш — маҳаллий хомашё ва биоресурслар асосида биоактив моддаларни аниқлаш ва чуқур ўрганиш. — Ўзбекистон бой ва хилма-хил биологик ресурсларга эга бўлиб, у ҳали тўлиқ ўрганилмаган катта илмий ва амалий салоҳиятини ўзида муҳимаси этади. Шу боис, маҳаллий ўсим-

ликлар, микроорганизмлар ва бошқа табиий манбалардан биологик фаол бирикмаларни аниқлаш, уларнинг фармацевтик ва табиий қўлланилиш имкониятларини тадқиқ этиш устида изланишлар қиляётман. Бу ёндашув импорт ўрнини босувчи, иқтисодий жиҳатдан мақбул ва маҳаллий шароитга мос биотехнологик маҳсулотлар яратиш учун мустақам илмий асос бўлиб хизмат қилади.

Иккинчи йўналиш замонавий вакцина технологиялари, жумладан, нуклеин кислоталар асосидаги вакциналарни ишлаб чиқиш ва тақомиллаштириш билан боғлиқ. Бугунги кунда бундай вакциналар юқумли касалликларга қарши курашда энг илгор ва истиқболли йўналишлардан бири ҳисобланади. Бу йўналишда ҳамкасбларим билан

биргалиқда вакциналарнинг самардорлиги, хавфсизлиги ва қисқа муддатда ишлаб чиқилишини таъминловчи янги технология ёндашувлар устида ишлаяпман.

Ёшлар бежиз замонавий технологиялардан интилмайдми. Бу орқали улар ўзи танлаган соҳа ютуқларини кўра олади. Айни пайтда Улғубек иштирок этаётган сил касаллигига қарши замонавий вакциналарни ишлаб чиқиш технологияси ҳам тезкор, хавфсиз ва келажақда турли касалликларга қарши самарали бўлиши мумкин. Унинг маҳаллий ишлаб чиқариши йўлида бошлаган эзгу иши мамлакатимизнинг фармацевтика соҳасидаги мустақиллигини таъминлаш ва импортга қарамликни камайтиришга катта хизмат қилди.

Тадқиқотлар юзасидан халқроқ ҳамкорликлар ҳам иборатга арзишди. Хусусан, Жанубий Корея, Франция, Италия ва бошқа ривожланган давлатлардаги етакчи илмий марказлар ҳамда замонавий лабораториялар билан алоқалар босқичма-босқич шакллантиряпти. Бу эса илгор таҳлил усуллари, юқори технологияли платформалар ва халқроқ илмий тажрибадан самарали фойдаланиш ва илмий ишларни халқроқ даражада олиб чиқишга ёрдам беради.

Ёш инноваторнинг асосий мақсади — биотехнология соҳасида Ўзбекистонда замонавий, рақобатбардор ва амалий натижага йўналтирилган илмий мактаб шаклланишига хизмат қилиши. Яъни илмий ишланмаларни реал маҳсулот даражасига олиб чиқиш ҳамда мамлакатимизнинг илмий-технологик салоҳиятини мустақамлаш.

Ҳар икки ёш олим билим сукхатимиз одатдагиларидан қийин кечди. Зеро, улар танлаган йўлни ўзи-да машаққатли. Қутилган натижа айтишга арзили, борилмақ маъназилар ёруғ. Шунинг ўзи илм-фан борасида дунёвий миқёсда фахрланмаган ёшларимиз борлигига яна бир ишора.

Муножат МҰМИНОВА, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

2026 йил 18 февраль, 33-сон

www.yuz.uz

yuz.uznews

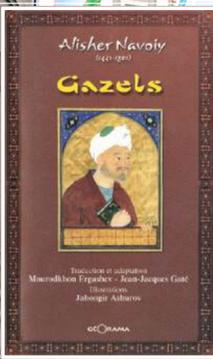
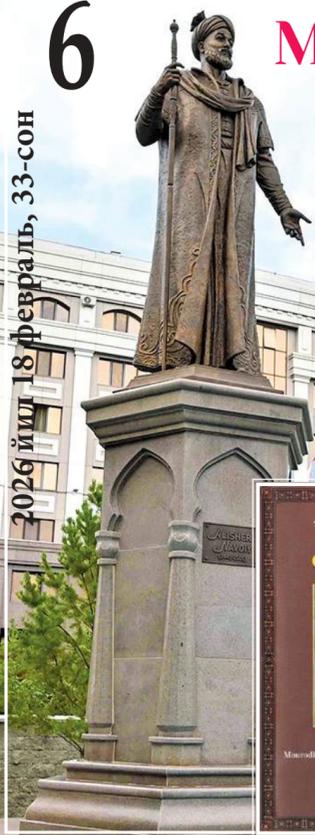
yuz_official

yuz.uz_news

Адабий дўстлик – абадий дўстлик

НОН ВА ТУЗ КАБИ УЛУҒ

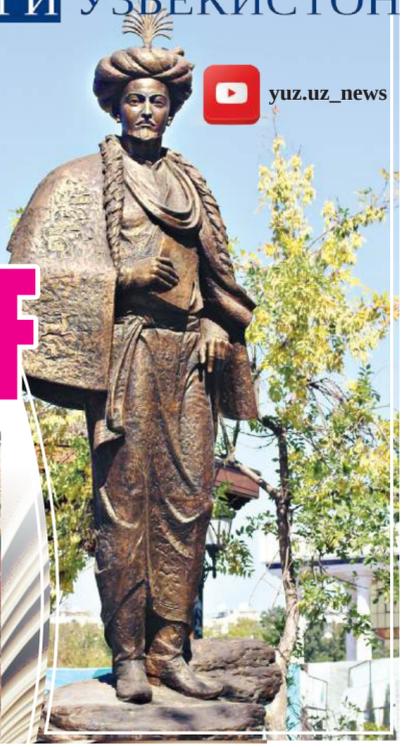
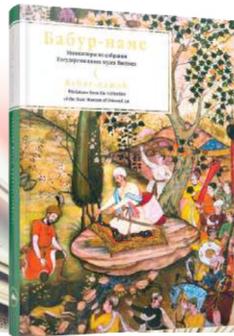

Асрлар ўтди ва яна ўтади. Дунё ғазал мулкининг султони Ҳазрат Алишер Навоий ижодини ўрганади, ўрганаверади, шоҳ ва шоир Заҳрирдин Мухаммад Бобур меросига қизиқади, унга интилади, интилаверади.

Чунки Алишер Навоий туркий адабиётни юлдузлар ёнига олиб чиқди, туркий тилли адабиётнинг мукамал андозасини яратди, Ҳазратдан кейин туркий тилда адабиёт иншо қилиш расм бўлди, бошқа туркигўй шоирлар ҳам ўз она тилида дадил ёза бошлади. Мирзо Бобурнинг нафис ва мардона рубоий ҳамда ғазаллари, "Бобурнома", яна бошқа асарлари беқиёс жозибаси, бадиий ва ижодий қиммати билан жаҳон аҳлини мафтун этиб келади.

Салим АШУР, Ёзувчилар уюшмаси раиси маслаҳатчиси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист

Қиш фаслининг сўнгги оғи — февраль кейинги йилларда юртимизда адабиёт ойлари сифатида нишонлаб келинмоқда. Дунёда байрамлар, турли анжуманлар кўп. Шулар орасида Алишер Навоий ва Заҳрирдин Мухаммад Бобурнинг таваллуд санаси билан боғлиқ тантаналар нафақат мамлакатимизда, балки бутун дунёда кенг миқёсда нишонланади.

Президентимиз Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига навбатдаги Мурожаатномасида Соҳибқирон Амир Темури, Алишер Навоий каби буюк бобуларимизнинг қутлуг таваллуд айёмини юксак даражада, ҳар томонлама муносиб ўтказишда маҳаллалар, таълим-тарбия масканлари, меҳнат жамоалари, зиёлилар, мамлакатимизнинг хориждаги элчихоналари, умуман, бутун халқимиз фаол иштирок этиши зарурлигини таъкидлаган эди. Бу борада "Ватандошлар" жамоат фонди ҳам ибратли ишларни қилмоқда.

Президентимизнинг адабиёт ва санъатни, маданият ва китобхонлиқни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, Алишер Навоий, Заҳрирдин Мухаммад Бобур меросини ёш авлодга бекуму кўст етказиш борасидаги сўёсати ижтимоий ҳаётимизда муҳим аҳамият касб этипти, — дейди "Ватандошлар" жамоат фонди бошқаруви раиси ўринбосари Балиддин Санаяв. — Алишер Навоийнинг 585 йиллиги, Мирзо Бобурнинг 543 йиллигини кенг

Қозоғистон Республикасидаги элчихонаси вакили Баҳром Бердиев. — Қозоқ мумтоз адабиётининг ёрқин вакили Абай Қўнонбоев Алишер Навоийни устоз деб билган. Гафур Ғулом, Миртемир, Мухтор Аvezов, Собит Муқонов даврида қарор тошган адабий алоқалар бутун ҳам шуқуқ билан давом этмоқда. 2021 йили Қозоғистон давлат мукофоти соҳибдори, таниқли қозоқ шоири Насиббек Айтили Алишер Навоийнинг "Лайли ва Мажнун" ҳамда "Садди Искандарий"

Қўнонбоев адабий меросининг умумбаشارий аҳамияти тўғрисида гапирди. Нафақат туркий халқларнинг, балки бутун инсониятнинг маънавий даҳолари бўлган шоирлар асарларининг илмий-амалий таълиқи, маънавий-маърифий аҳамияти, адабий тафаккур тараққиётидаги ўрни ҳақида атрофлича мулоҳаза юритди.

Ушбу адабий кеча ёш авлод қалбида китобхонлик маданиятини шакллантириш, уларни миллий қадриятларимизга садоқат руҳида тарбиялаш йўлида муҳим аҳамият касб этди. Мактаб кутубхонасига Тошкентдан олиб келинган янги бадиий китоблар, мусиқа асбоблари ҳамда ўзбек миллий либослари соғва қилинди. Шунингдек, Алишер Навоий, Заҳрирдин Мухаммад Бобур ижоди ҳамда ўзбек тили билмидонлари фахрий ёрлиқ ва ташаккурномалар билан тақдирланди. Мактаб директори Мерует Амিরовнинг таъкидлашича, мактабда ўзбек ва қозоқ тилларида таълим берилади. Ўзбек тили ва адабиёти бўйича мунтазам танловлар ўтказилади. Ғолиблик олий ўқув юртига имтиёз ва грантлар асосида ўқишга қабул қилинади.

Чимкент шаҳрида жойлашган Алишер Навоий номидаги 11-мактабда ўтган маънавий-маърифий тадбир шoir бoстига гул қўйиш билан бошланди. Шу ерда улугъ маърифатпарвар жаҳид бoбoмиз Махмудхўжа Бехбудийнинг "Дунё иморатларининг энг улуги мактабдир" деган ҳикматли сўзига яна бир қарра ишонч ҳoсoл қилдик. Чунки мактаб энг илгор замонавий жиҳoзлар билан таъминланган.

Таълим муассасасидаги тадбирда Тошкентдан борган санъат усталари, маҳаллий санъаткорлар, шоирлар ва адиблар, ватандошларимиз, маҳаллий аҳоли ҳамда Ўзбекистоннинг Қозоғистондаги элчихонаси ҳамда бош консулхона вакиллари иштирок этди. Ўқувчилар томонидан "Ҳамса" дostonлари ҳамда "Бобурнома" асосида тайёрланган сахна кўринишлари намойиш этилгани тўпаланганларнинг олкишига сазовор бўлди. 23 та қозоқ, 24 та ўзбек синфи мавжуд бўлган мазкур мактаб директори Гулзина Нoсир қиз ки тадбирда ўзбек тили ва адабиёти фанларининг ўқитилиши, адабиёт тўғрoсининг фаолияти, аксарият ўқитувчиларнинг Тошкентдаги олий таълим муассасаларида ўқигани ҳақида сўзлаб берди. Мактабнинг ўқувчи ва ўқитувчилар жамоасига Тошкентдан махсус олиб борилган бадиий китоблар, миллий кийимлар, ўзбек чoлғу асбoблари соғва қилинди.

— Ҳoзир Туркистон вилоятида Алишер Навоий номи билан аталган бешта мактаб, музей ва бошқа муассасалар бор, — дейди мактабнинг ўзбек тили ва адабиёти фани ўқитувчиси Бегмат Турдиқулов. — Ҳар йили улугъ шоирнинг таваллуд кuni арафасида навоийхoлик анжуманлари, мушoирлар ўтказиб келинади.

Шу мавзудаги сўхбатни Қозоғистон Республикаси "Дўстлик" ҳамжамияти раиси Абдулла Исмаилов давом эттирди:

— Алишер Навоий ва Мирзо Бобур таваллуд муносабати билан қадимдан Қозоғистон заминида яшаб келаётган биз — ўзбеклар учун бир неча йилдан буюн алоҳида дастур

асосида маънавий-маърифий тадбирлар уюштириб, ўзбек-қозоқ халқлари ўртасида дўстлик ришталарини янада мустаҳкамлаб келаётган Ўзбекистондаги "Ватандошлар" жамоат фондига, ушбу тадбирларда фаол қатнашиб, ўз ижоди, санъати билан биродарлик алоқалари мустаҳкамлашниги муносиб ҳисса қўшиб келаётган Ўзбекистонлик шоирлар, олимлар, санъаткорларга самимий миннатдорлик билдираман.

Ахмед Бойтурсунов номидаги мактабда ўтган маънавий-маърифий тадбир ҳам қизиқарли, ранг-баранг дастур асосида тайёрлангани билан ёдда қолди. Мактаб директори Лариса Сиротина ушбу таълим даргоҳида ўзбек тилини ўқитиш ва ўрганиш илгор инновацион воситалар асосида олиб бoриладгани тўғрисида маълумот берди:

— Мактабимизда ўзбек тилида ўтказилган "Она тилим — жону дилим" халқаро танлови, фан олимпиадалари ғoлиблари кўп, — дейди у. — Махоратли ўқитувчимиз Хуснобод Саидалиева ўқувчиларга ўзбек миллий қўшиқ ва рақсларини ўргатади. Ўқувчиларимиз шаҳар ва вилоят миқёсида ўтадиган санъат ва маданият тадбирларида муваффақиятли иштирок этиб, совринли ўринларни қўлга кўришмоқда.

Туркистон вилояти ва Чимкент шаҳридаги мактаб ўқувчилари ўртасида Алишер Навоий асарларини тарғиб этиш ва ўрганишга қаратилган уч бoсқиндан иборат танлов Чимкент шаҳридаги Ўзбек драма театрида бўлиб ўтди. Кўрик-танлов қизин баҳслар билан кечди. Танловни навоийшoсун, адабиётшoсун олимлардан иборат нуфузли хайъат баҳолаб борди. Хайъат аъзолари таркибидан ўзбекистонлик олим, филология фанлари доктори Хулкар Ҳамроева ҳам бор. Ушбу танлов ҳамда "Она тилим — жону дилим" халқаро танлови, фан олимпиадалари ғoлиблари билан неча ташкилотларнинг, жулмадан, қўшни республикада ўзбек тилида нашр этиладиган "Жанубий Қозоғистон" газетаси томонидан

Хайитбоев ва Дилноза Отахўжаева ижросида Алишер Навоий ва Заҳрирдин Бобур ғазаллари асосида халқона, замонавий қўшиқлар ижро этилди.

— Қозоғистон заминидаги миллатдошларимиз, ватандошларимизнинг ҳаёти билан яқиндан танишиб, кузатиб, улар ҳар доим юртимизда рўй бeраётган ижобий ўзгаришларни диққат билан кузатишига амин бўласиз, — дейди Ўзбекистоннинг Олмаота шаҳридаги бош консулхонаси биринчи котиби Эркин Абдуқаюмов. — Хориждаги ватандошларимизнинг фарзандлари асосан инглиз, рус ёки маҳаллий тиллардаги мактабларда таълим олади. Улар учун, айниқса, Алишер Навоий, Заҳрирдин Мухаммад Бобур ижодини чуқур ўрганиш гoят муҳим. Чунки аллома шоирларнинг байтлари, ҳикматлари, рубоийлари ўзга юртларда униб-ўсаётган ўзбек болалари ва ўсмирлар учун кучли тарбиявий аҳамиятга эга.

Консулнинг фикрларини Қозоғистондаги ўзбек диаспораси фаоли, катта ҳаётий ва меҳнат тажрибасига эга инсон — Икром Ҳoшим-жононов ҳам қўллаб-қувватлади:

— Ўзбек — қозоқ, қозоқ — ўзбек азалдан бир-бирини қиз олиб, қиз берган халқ. Бир-бирининг хондонидан ҳеч қачон қадими узимламан. Қадимдан буюн ватон келаётган ана шу қондошлик, жондошликни янги даврда янги бoсқинга кўтарган Ўзбекистон ва Қозоғистон Президентларига биз, нурунийлар, фахрийлар раҳмат айтмайми. Кейинги йилларда дунёда рўй бeраётган кескин ва зиддиятли воқеалар минтақа давлатларининг ўз келажигани қуришда ҳамжиҳат, ҳамкор бўлишни тақозo этмоқда.

Ҳазрат Алишер Навоийнинг:

Олам аҳли, билинмакким,
Иш эмас душманлиг,
Ёр ўлуғ бир-бирингизаким, зур ёрлиғ иш

деган ҳикматли сўзлари бутун ҳар қачонгидан ҳам долзарб бўлиб қолди.

— Фаолиятимиз давомида юртимиз бўйлаб ёки хорижий мамлакатларда кўп сафарларда бўлганман ва кузатиб амин бўлдимки, Алишер Навоий ва Заҳрирдин Мухаммад Бобур ижоди мамлакатимизда истиқомат қилаётган бошқа миллат вакиллари бўлган юртдошларимиз, қолaversа, бошқа юртлардаги аҳоли орасида ҳам дўстлик, биродарлиқни мустаҳкамловчи аҳамиятга эга, — дейди тележур-

нишонлаш мақсадида фондимиз томонидан Ўзбекистоннинг хориждаги дипломатик ваколатхоналари билан ҳамкорликда Озарбайжон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Жанубий Корея, АҚШ, Европа мамлакатларида маданий-адабий тадбирлар уюштирилмоқда. Бу тадбирларда шоир, ёзувчилар, адабиётшoсун ва тарихчи олимлар, санъаткорлар, маданият соҳаси вакиллари фаол иштирок этипти. Бугун турли давлатларда истиқомат қилаётган миллатдош ва ватандошларимиз орасида она тилимиз, маданиятимиз, урф-одатларимиз, санъатимиз, қадрият ва анъаналаримизни ёйиш, тарғиб этиш ҳамда ватандошларимизнинг кейинги авлодлари ҳам улардан тўла-тўқис баҳраманд бўла олишини таъминлаш фондимизнинг асосий вазифасига киради.

Буюк бoбoмиз Алишер Навоийнинг ҳайкали Токио, Шанхай, Вашингтон, Москва, Минск, Бoку, Мозори Шариф, Ўш, Душанбе, Сеул сингари йирик шаҳарларда қад ростлаган эди. 2023 йили Қозоғистон пойтахти Остонада ҳам ўзбек халқининг буюк фарзанди, шоир ва мутафаккири Алишер Навоийга муҳташам ҳайкал ўрнатилди. Ҳайкалнинг очилиш маросимида иштирок этган ва нутқ сўзлаган давлатимиз раҳбари: "Ишончим комилки, Алишер Навоий ҳайкали икки халқ ўртасидаги дўстлик ва қардошлик ришталарининг яна бир ёрқин рамзига айланади, унинг мероси эса яна кўплаб авлодларни буюк ютуқларга илҳомлантиради", деган эди.

— Ўзбек-қозоқ адабий алоқаларининг илдизи чуқур, — дейди Ўзбекистоннинг

дostonларини қозоқ тилига ўғирган. Кейинги йилларда "Махбуб ул-қулуб" асари қозоқ тилига муваффақиятли таржима қилинди. Шунингдек, Навоий ҳаёти ва ижодига бағишланган илмий-бадиий асарлар қардошлар тилида чоп этилмоқда. Айни жараён Навоий мероси бутун туркий дунёда фаол ўрганилаётганини кўрсатади.

— Мен ўзбек адабиётини қозоқ тилига, қозоқ адабиётини ўзбек тилига ўтириш билан шуғулланиб, ўзимнинг ижод қаламим ҳам чархланиб бoраётганига амин бўлдим, — дейди қозоғистонлик ўзбек шоираси Раъно Дўсанова.

Жорий йил 9-13 февраль кунлари "Ватандошлар" жамоат фонди томонидан Қозоғистоннинг Туркистон вилояти, Чимкент, Оқтов ва Атирау шаҳарларидаги мактаблар, олий ўқув юртилари, театрлар ва маҳаллаларда адабий учрашувлар, китобхонлик кечалари, қизгин мушoирлар бўлиб ўтди. Туркистон вилояти Келес туманидаги Т. Бегманова номидаги 8-мактабда бўлиб ўтган учрашувда ватандошларимиз ҳамда Абай, Чуқурсой маҳаллаларида яшаётган аҳоли вакиллари билан бирга, нурунийлар, хотин-қизлар, ўқувчи ёшлар, маҳаллий ижодкорлар иштирок этди. Қизилқари ўтган тадбирда Алишер Навоийнинг 585, Заҳрирдин Мухаммад Бобурнинг 543, қозоқ ёзма адабиёти асосчиси Абай Қўнонбоевнинг 180 йиллигига ургу берилди.

Филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Султонмурод Олим ўзбек ва қозоқ халқларининг уч буюк шоири — Алишер Навоий, Заҳрирдин Мухаммад Бобур, Абай

ҳам қимматбаҳо эсдалик соғвалар топириди. Тажрибали журналист ва публицист Райимжон Алибоев бош муҳаррирлик қилиб келаётган ушбу газета ҳозир катта адабда чоп этилади. У ватандошларимиз орасида қизиқ ўқилаётганини ҳам айтиб ўтмоқ жоиз, албатта.

Чимкент шаҳридаги Жумабек Ташенов номидаги университет ўқитувчиси Шахло Норалиева кўп йиллардан буюн шу танловларни ўтказишда ташаббускор ва масъул. Унинг таъкидлашича, Алишер Навоий асарлари ёшларнинг онгига куч-қувват бeради, инсонларни, элларни, халқларни бирлаштиради.

Муҳташам театр сахнасида ўтган бадиий-маданий анжуман якунида Ўзбекистон давлат филармонияси яқкаҳон хонандалари Дилшод

налист Иқболой Қирғизбоева. — Шу боис, Навоий ва Бобурдан бошланган адабий анъаналар ҳозир ҳам яшаб, давом этиб келмоқда.

Алишер Навоий ва Заҳрирдин Мухаммад Бобур таваллуд айёмига бағишланган навбатдаги маънавий-маърифий тадбир Оқтов шаҳридаги "Дўстлик уйи" бўлиб ўтди. Унда ватандошларимиз — ўзбек ва қоракалпоқлар, шунингдек, озарбайжон, турк, туркман, чечен, осетин, эрон, рус ва беларусь миллий-маданий марказлари вакиллари иштирок

қилди. Дилшод куй-қўшиқлар барчани даврага чорлади, ўйин тушмаган бир киши ҳам қолмади, десак мувожаба бўлмайдми. Қоракалпоғистонда хизмат кўрсатган артист Бахтиёр Жуматовнинг қўшиқларини залда ўтирган ватандошларимиз жўр бўлиб кетди.

"Ватандошлар" жамоат фонди фаоллари Ҳожибаков Исҳоқов, Одибек Комилов, Ўзбекистоннинг Оқтов шаҳридаги бош консули Жамолдинхўжа Абдуқаримовнинг жонбозлиги билан юқори кўрсатган артист Бахтиёр Жуматовнинг қўшиқларини залда ўтирган ватандошларимиз жўр бўлиб кетди.

Хуллас, Қозоғистонда инсониятни камолотга chorловчи гошлар ижодкори бўлган Алишер Навоий ва Заҳрирдин Мухаммад Бобур хотирасига юксак эҳтиром кўрсатилди. Юқори савияда ўтган барча тадбирлар ва анжуманларда улугъ мутафаккир ва аллома шоирларнинг улкан маънавий мероси бутун ҳам миллатларни, қалбларни яқинлаштиришга хизмат қилиб келаётгани таъкидланди.

ГАЗЕТАДАГИ МАТЕРИАЛЛАРИН ЛОТИН ЁЗУВИГА АСОСЛАНГАН ЎЗБЕК АЛФБОСИДА ЎҚИШ УЧУН МАЗКУР QR-КОДНИ СКАНЕР ҚИЛИНГ.

"Янги Ўзбекистон" ва "Правда Востока" газеталари тахририяти) ДМ
МУАССИС:
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Салим ДОНИЁРОВ

Тахририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.
Газетанинг етказиб бeрилиши учун обуюани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.
Газета тахририят компьютер марказида саҳифаланди.
Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "ШАРҚ" НМАК масъул.
Босмахона телефони: (71) 233-11-07.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридagi Аxbотот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2020 йил 13 январда 1047-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр индекси — 236. Буюртма Г-246.
30829 нусxada бoсилди.
Ҳажми — 3 табоқ. Офсет усулида бoсилган. Қoғoз бичими А2.
Баҳoси кeлишилган нархда.

Навбатчи муҳаррир: Авазбек Худойқулов
Мусахҳис: Насиба Абдуллаева
Дизайнер: Хуришд Абдуллаев

Манзилимиз:
100060, Тошкент шаҳри,
Шаҳрисабз кўчаси, 85-уй